

Kaupunginvaltuusto

Pöytäkirja

Aika 09.12.2024 18:00 - 19:20

Paikka Kaupungintalo, valtuustosali

	Nimi	Tehtävä	Lisätieto
Osallistujat	Rostedt Juha	kv:n puheenjohtaja	puheenjohtaja §:t 125-133 klo 18.00-19.08 ja 19.17- 19.20
	Falk Sonja	kv:n 1. varapuheenjohtaja	puheenjohtaja 133 §:n jälkeen klo 19.09-19.16
	Lehto Rami	kv:n 2. varapuheenjohtaja	
	Komu Pekka	kv:n 3. varapuheenjohtaja	poistui klo 18.42 § 131 käsittelyn aikana
	Aaltonen Eveliina	valtuutettu	
	Aaltonen Kalle	valtuutettu	
	Arvaja Pertti	valtuutettu	
	Bruneau Milla	valtuutettu	
	Harmaala Miina	valtuutettu	
	Hildén Sirkku	valtuutettu	
	Hälinen Ville	valtuutettu	
	Kaasinen Hannu	valtuutettu	
	Kaikkonen Jouni	valtuutettu	
	Kari Mika	valtuutettu	
Karjalainen Pasi	valtuutettu		
Kastehelmi Minerva	valtuutettu		
Kiljunen Raimo	valtuutettu		
Kupiainen Anna Kaisa	valtuutettu		

Laakso Jetta	valtuutettu
Lampinen Minna	valtuutettu
Lientola Elisa	valtuutettu
Lindqvist Marko	valtuutettu
Lindroos Mikko	valtuutettu
Liukkonen Niko	valtuutettu
Markkanen Marju	valtuutettu
McCarron Francis	valtuutettu
Mäkynen Maria	valtuutettu
Nieminen Erkki	valtuutettu
Nieminen Mira	valtuutettu
Niinistö Sari	valtuutettu
Närhi Anita	valtuutettu
Oksanen Reijo	valtuutettu
Pakkanen Lasse	valtuutettu
Putula Toni	valtuutettu
Puusaari Riina	valtuutettu
Pykäläinen Jari	valtuutettu
Pääatalo Oskari	valtuutettu
Rahkonen Hannu	valtuutettu
Rantanen Ida	valtuutettu
Ripatti Tapani	valtuutettu
Rissanen Jari	valtuutettu
Ruhberg Jukka	valtuutettu
Ruuska Sinikka	valtuutettu
Saloranta Tuija	valtuutettu
Skinnari Ville	valtuutettu
Sorsa Tuomas	valtuutettu

Talja Martti	valtuutettu	
Tapiola Juha	valtuutettu	
Tuomi Maarit	valtuutettu	
Vaara Ulla	valtuutettu	
Vahter Merja	valtuutettu	
Wallenius Jani	valtuutettu	
Viinikka Anneli	valtuutettu	
Viljamaa Juha	valtuutettu	
Virta Sanna	valtuutettu	
Sairomaa Tomi	varavaltuutettu	valtuutettu Siru Heromaa-Karjalaisen tilalla
Granlund Saija	varavaltuutettu	valtuutettu Ville-Veikko Elomaan tilalla
Pietiläinen Jukka	varavaltuutettu	valtuutettu Jorma Ratian tilalla
Toepfer Katja	varavaltuutettu	valtuutettu Eero Seesvaaran tilalla
Virrankorpi Janne	varavaltuutettu	saapui klo 18.42 § 131 käsittelyn aikana valtuutettu Pekka Komun tilalle
Kynnäräinen Niko	kaupunginjohtaja	
Laavi Elina	elinvoimajohtaja	
Alho Olli	kaupunkikehitysjohtaja	
Granqvist Tiina	sivistysjohtaja	
Keitaanranta Mira	henkilöstöjohtaja / konsernihallinnon johtaja	
Virkkunen Pekka	lakiasiaintohtaja	

Hämäläinen Veera	viestintäjohtaja
Parviainen Mona	nuorisovaltuuston edustaja
Valtavaara Anu	hallintojohtaja, pöytäkirjanpitäjä

	Nimi	Tehtävä	Lisätieto
Poissa	Elomaa Ville-Veikko	valtuutettu	
	Heromaa-Karjalainen Siru	valtuutettu	
	Ratia Jorma	valtuutettu	
	Seesvaara Eero	valtuutettu	

Valitse toimielin puolesta

Juha Rostedt

Anu Valtavaara

Sonja Falk

Pöytäkirja on tarkastettu ja hyväksytty.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Jetta Laakso

Rami Lehto

Pöytäkirja on ollut nähtävillä Lahden kaupungin yleisessä tietoverkossa osoitteessa

<http://www.lahti.fi> 18.12.2024

Anu Valtavaara

hallintojohtaja

§	Otsikko	Sivu
§ 125	Laillisuus ja päätösvaltaisuus	7
§ 126	Pöytäkirjan tarkastajat	8
§ 127	Lahden kaupungin poistosuunnitelman vahvistaminen	9
§ 128	Lahden suunta -työ 2021–2025: Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) ehdotuksen hyväksyminen	12
§ 129	Lahden suunta -työ 2021–2025: Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman 2021–2025 hyväksyminen	56
§ 130	Valtuustoaloite: Lahden kaupunki käynnistää Lahden Talot -konsernin myyntiprosessin selvityksen osana Lahden kaupungin talouden tasapainottamista	61
§ 131	Viheralueohjelma 2035	72
§ 132	Hallintosäännön muuttaminen	77
§ 133	Kokouksessa jätettävät valtuustoaloitteet	84

Lahden kaupunki, Kaupunginvaltuusto, 09.12.2024

§ 125

Laillisuus ja päätösvaltaisuus

Tämän kokouksen kokouskutsu oli julkaistu Lahden kaupungin yleisessä tietoverkossa 26.11. ja 3.12.2024. Kokouskutsu oli mainittuna päivänä toimitettu valtuutetuille ja kaupunginhallituksen jäsenille sekä kaupunginjohtajalle, kaupunginjohtajan varahenkilölle, lakiasiaintohtajalle, palvelualuejohtajille ja nuorisovaltuuston edustajalle. Kun lisäksi nimenhuudossa todettiin saapuvilla olevan 59 valtuutettua, kokous todettiin laillisesti kokoon kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Kaupunginvaltuuston puheenjohtajan Juha Rostedin valtuuston työvuoden päättäjäispuhe

Kokouksen lopussa kaupunginvaltuuston puheenjohtaja Juha Rostedt piti valtuustovuoden päättäjäispuheen ja toivotti kaikille rauhallista joulua ja hyvää uutta vuotta. Valtuuston I varapuheenjohtaja Sonja Falk kiitti kaupunginvaltuutettujen puolesta kaupunginvaltuuston puheenjohtajaa kuluneesta valtuustovuodesta sekä toivotti puheenjohtajalle ja hänen läheisilleen iloista ja rauhallista joulun aikaa.

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja
Lahden kaupunki, Kaupunginvaltuusto, 09.12.2024

nro 10

§ 126

Pöytäkirjan tarkastajat

Puheenjohtajan ehdotuksesta tämän pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin valtuutetut Jetta Laakso ja Rami Lehto.

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 10

Lahden kaupunki, Kaupunginvaltuusto, 09.12.2024

§ 127

Lahden kaupungin poistosuunnitelman vahvistaminen

5497/02.00.01.01/2023

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Talousjohtaja Tiina Mörsky p. 050 358 6502

Laskentapäällikkö Kati Helin p. 044 716 1059

Controller Katja Markkola p. 050 383 6456

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto päättää hyväksyä liitteen 1 mukaisen Lahden kaupungin poistosuunnitelman 1.1.2025 alkaen.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 11.11.2024

§ 396

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:
"Kaupunginvaltuusto päättää hyväksyä liitteen 1 mukaisen Lahden kaupungin poistosuunnitelman 1.1.2025 alkaen."

Perusteluosa

Lahden kaupunginvaltuusto on vahvistanut kaupungin poistosuunnitelman 11.4.2016 § 36. Poistosuunnitelmaa on täsmennetty kaupunginvaltuustossa 16.5.2016 § 49. Poistosuunnitelma noudattaa Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston Yleisohjetta kunnan ja kuntayhtymän suunnitelman mukaisista poistoista (2016). Yleisohjeessa linjataan käyttöomaisuuden poistoajat, joiden alarajoja kuntien suositellaan noudatettavan. Poistoaikojen alarajoista on kuitenkin mahdollista tehdä poikkeuksia yksittäisen kunnan päätöksellä. Lahdessa on tehty joidenkin rakennuskohteiden osalta erityisperusteltuja pidennettyjä poistoaikoja. Pidennetyt poistoajat tuodaan kaupunginvaltuuston 11.4.2016 § 36 päättämän linjauksen mukaisesti kaupunginhallituksen päätettäväksi tapauskohtaisesti.

Käyttöomaisuuden poistot ovat tilikauden tulokseen vaikuttava menoerä, joka esitetään tuloslaskelmassa vuosikatteen jälkeen katetta vähentävänä eränä. Poistot ovat myös keskeinen laskennallinen tekijä arvioitaessa kunnan tulorahoituksen riittävyyttä. Kun tulorahoitus (vuosikate) on poistojen suuruinen, jää poistojen verran rahaa kassaan investointeihin, jolloin talouden katsotaan olevan tasapainossa.

Lahden kaupunki ottaa käyttöön vuoden 2025 alusta uuden taloushallintojärjestelmän osana Provincia Oy:n palvelusopimusta. Käyttöön otettava Raindance-järjestelmä korvaa nykyisen SAP-taloushallintojärjestelmän sekä taloudensuunnittelujärjestelmät.

Järjestelmäuudistuksen yhteydessä on tullut tarve päivittää kaupungin poistosuunnitelma vastaamaan Raindance-järjestelmän yhtenäisiä poistoajoja, jotka perustuvat uusiin päivitettyihin yleisohjeisiin.

Esitetyt muutokset ovat nähtävissä liitteessä 2.

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus

Toimenpiteet

Kh: kv

Kv: ote talouspalvelut, kirjanpito@provincia.fi, tarkastustoimi, BDO

Audiator Oy/minna.ainasvuori@bdo.fi

Liitteet

- 1 Lahden kaupungin poistosuunnitelma 2025
- 2 Lahden kaupungin poistosuunnitelma 2025 muutokset

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 10

Lahden kaupunki, Kaupunginvaltuusto, 09.12.2024

§ 128

Lahden suunta -työ 2021-2025: Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) ehdotuksen hyväksyminen

8726/10.02.00.00/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Yleiskaava-arkkitehti Johanna Säöksniemi p. 050 518 4445

Yleiskaavoittaja Sanna Suokas p. 044 769 8640

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto hyväksyy Lahden suunta -työn 2021–2025: Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) ehdotuksen.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 02.12.2024

§ 406

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Kaupunginhallitus tarkasti pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus antaa vastineet Lahden suunta -työn 2021–2025 ehdotuksesta (Lahden yleiskaava 2035 (Y-205) ja kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelma 2021–2025) saatuihin lausuntoihin ja muistutuksiin.

Lisäksi kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

"Kaupunginvaltuusto hyväksyy Lahden suunta -työn 2021–2025: Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) ehdotuksen."

Kaupunginhallitus tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden suunta -työ toteuttaa kaupungin strategiaa

Lahden suunta -työssä rakennamme tulevaisuuden kestävästä kaupunkia yhdessä kaupunkilaisten, toimijoiden, päättäjien ja asiantuntijoiden kanssa. Lahden suunta -työhön kuuluu oikeusvaikuttaisen yleiskaavan ja kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman laatiminen koko Lahden kaupungin alueelle. Lahden suunta toteuttaa kaupungin strategiaa ja ympäristötavoitteita. Jatkuva työ etenee neljän vuoden sykleissä valtuustokausittain ja yleiskaavan osalta käynnissä on jo neljäs kierros. Lahden tapa suunnitella maankäyttöä ja liikkumista yhdessä on Suomessa ainutlaatuinen.

Tiivistelmä Lahden suunta -työn 2021–2025 valmistelusta

Parhailtaan hyväksyttävänä on Lahden suunta -työ 2021–2025: Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) ehdotus ja kestävän kaupunkiliikkumisen

ohjelman 2021–2025 ehdotus. Lahden suunta -työtä on valmisteltu kokonaisuutena, mutta hyväksymiskäsittelyssä yleiskaava ja kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelma on eriytetty eri asiakohdiksi, koska niiden hyväksymistä ja muutoksenhakua säätelee eri lainsäädäntö. Yleiskaavan hyväksymisestä säädetään maankäyttö- ja rakennuslaissa ja kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelma etenee kuntalain mukaisesti. Lahden suunta -työn 2021–2025 tavoitevuosi on 2035. Valmisteluaineistoihin voi tutustua Lahden suunta -työn kotisivuilla osoitteessa www.lahti.fi/lahdensuunta.

Lahden suunta -työ 2021–2025 on tullut vireille 10.3.2022, kun työn käynnistymisestä ilmoitettiin kaavoituskatsauksessa. Lahden suunta -työn 2021–2025 osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) hyväksyttiin ja päätettiin asettaa nähtäville kaupunginhallituksen kokouksessa 4.4.2022 (§ 128). Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa on päivitetty tarvittaessa koko työn ajan.

Lahden suunta toteuttaa kaupungin strategiaa ja Lahden suunta -työn 2021–2025 tavoitteet valmisteltiin kaupunginvaltuuston 14.3.2022 hyväksymän Lahden kaupungin strategian 2030 pohjalta kevään 2022 aikana. Lahden suunnan tavoitteita käsiteltiin kaupunkiympäristölautakunnassa 15.6.2022 (§ 93) ja kaupunginhallituksessa 20.6.2022 (§ 265). Kaupunginvaltuusto hyväksyi Lahden suunta -työn 2021–2025 tavoitteet 5.9.2022 (§ 73). Tavoitteet ohjaavat yleiskaavan ja kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman valmistelua ja niihin voi tutustua Lahden suunta -työn kotisivuilta osoitteesta www.lahti.fi/lahdensuunta.

Lahden kaupunkiympäristölautakunta hyväksyi 14.6.2023 (§ 69) Lahden suunta -työn 2021–2025 luonnoksen asetettavaksi MRL 62 §:n mukaisesti nähtäville. Luonnos oli nähtävillä 26.6.-1.9.2023. Luonnoksesta saatiin

yhdeksän viranomaislausuntoa ja 20 mielipidettä, joista kuusi tuli erilaisilta yhdistyksiltä.

Lahden suunta -työn 2021–2025 ehdotusta valmisteltiin kesän 2023 aikana saadun palautteen ja tunnistettujen kehitettävien teemojen osalta. Myös selvitysluonnoksia ja tietomalleja viimeisteltiin lopulliseen muotoonsa. Vuorovaikutteinen suunnittelu jatkui syksyn 2023 aikana sisäisillä asiantuntijatyöpajoilla ja teemakohtaisilla neuvotteluilla. Osallisilla oli mahdollisuus osallistua ehdotuksen valmisteluun asukastyöpajassa 16.11.2023.

Lahden suunta -työn 2021–2025 ehdotuksen nähtävillesäätämistä käsiteltiin kaupunkiympäristölautakunnassa 24.4.2024. Sen jälkeen asiaa käsitteli 29.4.2024 (§ 178) kaupunginhallitus, joka päätti asettaa Lahden suunta -työn ehdotuksen nähtävillesä. Osallisilla oli mahdollisuus tutustua ehdotukseen asukastilaisuudessa 16.5.2024. Ehdotus oli nähtävillä 10.5.–30.6.2024. Ehdotuksesta saatiin kymmenen viranomaislausuntoa, neljä muistutusta yhteisöiltä ja viisi muistutusta yksityishenkilöiltä.

Nähtävilläolon jälkeen syksyllä 2024 Lahden suunta -työn 2021–2025 aineistoihin tehtiin tarvittavia, vähäisiä muutoksia ehdotuksesta saadun palautteen perusteella. Kaikki palaute ei aiheuttanut työhön muutoksia, eivätkä muutokset edellyttäneet ehdotuksen asettamista uudelleen nähtävillesä. Suunnitellut muutokset käytiin läpi ehdotusvaiheen viranomaisneuvottelussa 11.9.2024. Päättäjille muutoksia ja kokonaisuutta esiteltiin kaupunkiympäristölautakunnassa 11.9.2024 ja valtuustoseminaarissa 17.10.2024. Tämän jälkeen Lahden suunta -työn 2021–2025 aineistot viimeisteltiin joulukuun 2024 hyväksymiskäsittelyä varten.

Kaupunginhallitus antaa vastineet Lahden suunta -työn 2021–2025 ehdotuksesta saatuihin lausuntoihin ja muistutuksiin. Lahden suunta -työn 2021–2025 ehdotuksen hyväksyy kaupunginvaltuusto.

Mitä ovat yleiskaava ja kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelma?

Yleiskaava on maankäyttö- ja rakennuslain mukainen yleispiirteinen maankäytön ja liikenteen suunnitelma. Yleiskaavaa tarkistetaan Lahdessa valtuustokausittain kaupunginvaltuuston asettamien tavoitteiden pohjalta yhteistyössä osallisten kanssa. Suunnitelma perustuu ajantasaisiin selvitystietoihin, joita päivitetään jatkuvasti. Yleiskaava laaditaan oikeusvaikutteisena koko kaupungin alueelle ja se ohjaa asemakaavoitusta ja muuta yksityiskohtaisempaa suunnittelua. Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) tavoitevuosi on 2035, mutta yleiskaavassa esitetään myös tätä pidemmän aikavälin tavoitteellisia maankäytön suunnitelmia.

Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelma (Sustainable Urban Mobility Plan, SUMP) on Euroopan komission luoma toimintamalli eri kulkumuotojen kokonaisvaltaiseen yhteissuunnitteluun kaupunkitasolla. Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman laatiminen tukee kaupungin strategisia tavoitteita kestävän liikumisen edistämiseksi. Ohjelman päämääränä on luoda sujuvaa, kestävää, turvallista, viihtyisää liikkumisympäristöä ja uutta liikkumiskulttuuria Lahteen. Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelma on tullut EU:n TEN-T-asetusuudistuksen myötä pakolliseksi kaupunkisolmukohdissa, joihin Lahden kaupunkiseutu uudistetussa asetuksessa lukeutuu.

Tiivistelmä Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) pääsisällöistä

Yleiskaava on koko kaupungin kattava yleispiirteinen suunnitelma, jossa osoitetaan alueiden pääasiallinen käyttötarkoitus ja liikenteen pääverkot. Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) tarkoitus on ohjata maankäytön kehitystä

strategisella tasolla ja se laaditaan oikeusvaikutteisena koko Lahden alueelle. Lahden suunta -työn 2021–2025 yhteydessä yleiskaava laaditaan ensimmäistä kertaa kuuden oikeusvaikutteisen kaavakartan kokonaisuutena. Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) eri teemaiset kaavakartat ovat 1: Kestävä yhdyskuntarakenne, 2: Kulttuuriympäristö, 3: Luonto- ja viherympäristö, 4: Vesiensuojelu ja -hallinta, 5: Kiertotalous ja 6: Kestävä liikkuminen. Kaavamerkintöjä on kahdenlaisia: strategisia kehittämismerkintöjä ja maankäyttömerkintöjä.

Lahdessa on voimassa valtuustokaudella 2017–2020 laadittu, koko kaupungin kattava oikeusvaikutteinen Lahden yleiskaava 2030 (Y-203), joka hyväksyttiin Lahden kaupunginvaltuustossa 25.1.2021 (§ 14), ja se sai lainvoiman 2.12.2022. Lahdessa on lisäksi voimassa viisi oikeusvaikutteista osayleiskaavaa ja yksi oikeusvaikutteinen rantayleiskaava. Lisäksi Okeroisten ja Miekkiö-Renkomäki-Ämmälä osayleiskaavojen merkintöjä on noudatettu tarkentavina määräyksiä ko. kaavojen alueilla. Laadittava Lahden yleiskaava 2035 (Y-205) tulee voimaan tullessaan kumoamaan Lahden yleiskaavan 2030 (Y-203), Okeroisten osayleiskaavan ja Miekkiö-Renkomäki-Ämmälä osayleiskaavan.

Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) alueella on voimassa kokonaisuudessaan Enonsaaren ja Uudenkylän osayleiskaavat ja yleiskaavakartoilla 1–6 esitetään aluerajauksina alueet, joilla edelleen noudatetaan näiden tarkempien osayleiskaavojen merkintöjä ja määräyksiä. Lisäksi Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) kartalla 1: Kestävä yhdyskuntarakenne esitetään rantavyöhyke (RV/) -rasterilla alueet, joilla edelleen noudatetaan neljän muun voimassa olevan, tarkemman osa- tai rantayleiskaavan merkintöjä ja määräyksiä. Voimassa olevaan Lahden yleiskaavaan 2030 (Y-203) verrattuna nämä rantavyöhykkeiden aluerajaukset ovat pysyneet samoina lukuun ottamatta Oksjärven pohjoispuolen pientä rantavyöhykkeen (RV/1) -

rasterin pienennystä ja Kalkkusen järven uutta SL-alueita, joka pienentää rantavyöhykkeen (RV/1) -rasteria. Ranta-alueilla on myös voimassa olevia ranta-asemakaavoja, joiden alueella noudatetaan kyseisten kaavojen merkintöjä- ja määräyksiä. Ranta-asemakaavoitettuja alueita ei ole esitetty Lahden yleiskaavassa 2035 (Y-205).

Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) kaavamääräyksiä mukaan Enonsaaren ja Uudenkylän osayleiskaavojen alueilla sekä yleiskaavakartalla 1: Kestävä yhdyskuntarakenteen osoitetulla rantavyöhykkeellä (RV/) -alueella noudatetaan ko. osayleiskaavojen ja rantayleiskaavan määräyksiä lisäksi yleiskaavakartan 1: Kestävä yhdyskuntarakenteen strategisia kaavamerkintöjä ja -määräyksiä ja yleiskaavakarttojen 2: Kulttuuriympäristö, 3: Luonto- ja viherympäristö, 4: Vesiensuojelu ja -hallinta, 5: Kiertotalous ja 6: Kestävä liikkuminen uusia teemoja koskevia merkintöjä ja määräyksiä. Voimassa oleviin yleiskaavoihin voi tutustua yleiskaavoituksen kotisivuilla www.lahti.fi/yleiskaavoitus.

Tiivistelmä kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman 2021–2025 pääsisällöistä

Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelma laaditaan Lahdessa nyt toista kertaa. Ohjelma ottaa huomioon kaikki liikennemuodot: jalankulun, pyöräilyn, joukkoliikenteen ja autoilun. Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman tavoitteena on edesauttaa liikkumisen osalta Lahden hiilineutraalisuustavoitteen ja kestävän liikkumisen kulkutapaosuuden 2030 toteutumista.

Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelma käsittää keskeisimmät kaupunkitasoiset toimet kestävän kaupunkiliikkumisen edistämiseksi vuoteen 2035 mennessä. Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelmassa 2021–2025 on päivitetty edellisen ohjelman toimenpidekokonaisuuksien ja

toimenpiteiden tilanne ja ryhmitelty toimenpidekokonaisuudet kaupungin nykyisen strategian mukaisiksi. Samalla on tunnistettu uusia, kaupungin strategian mukaisia, toimenpidekokonaisuuksia, joiden kehittämiseen ja toteuttamiseen tarvitaan toimenpiteitä.

Lahden kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelma 2021–2025 sisältää yhteensä neljätoista toimenpidekokonaisuutta, jotka on koottu Lahden suunta -työn 2021–2025 yhteisten kestävyysteemaisten strategiaotsikoiden alle: Kestävästi elinvoimainen, kestävästi hyvinvoiva ja kestävästi uudistuva. Uusia toimenpidekokonaisuuksista on neljä. Lisäksi kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelmaan on lisätty priorisointi ohjaamaan toimenpidekokonaisuuksien keskinäistä painotusta ja ajoittamista tavoitevuoteen nähden.

Lahden suunta -työn 2021–2025 ratkaisut pohjautuvat ajantasaiseen ja yhdessä tuotettuun tietoon

Lahden suunta -työ 2021–2025 käynnistyi samanaikaisesti kaupungin strategian laatimisen kanssa ja erityisesti alkuvaiheen työskentelyä ohjasivat vahvasti edelliseltä kierrokselta siirtyneet teemat. Tällä kierroksella merkittäviä teemoja ovat olleet elinkeinoelämä, kiertotalous yleiskaavatasolla, kaupunkirakenteen vyöhykkeet ja kestävä liikkuminen, rakennetut kulttuuriympäristöt ja maisemat sekä arvokkaat luontokohteet.

Sidosryhmien kanssa määriteltiin aluksi selvitystarpeet ja lisäksi tunnistettiin maankäytön ja liikkumisen osalta tulevaisuuden näkymiä ja muutostarpeita. Selvitysten laatiminen käynnistyi ja uutta lähtötietoa luonnosvalmistelun pohjaksi tuotettiin mm. elinkeinoelämän mahdollisuuksista Lahdessa, kiertotalouden mahdollisuuksista yleiskaavatasolla, paikallisista maisemista, arvokkaista luontotyypeistä, kaupunkilogistiikasta, kävely-ympäristöjen laadusta sekä

kaupunkipientaloista. Lisäksi päivitettiin tieto paikallisista kulttuuriympäristöistä ja laadittiin erilaisia paikkatietoanalyyskejä kaupunkirakenteen vyöhykkeistä yleiskaavan luonnosratkaisujen pohjaksi.

Uudet selvitystarpeet onnistuttiin ennakoimaan työn aloitusvaiheessa hyvin. Myös uusi kaupungin strategia jatkoi vahvalla kestävyyslinjalla ja asetti Lahdelle kunnianhimoisen tavoitteen edistää niin ekologista, sosiaalista kuin taloudellista kestävyttä. Uusi kaupungin strategia ja Lahden suunta -työn 2021–2025 tavoitteet eivät siis tuoneet keväällä 2022 uusia suuria lähtötietotarpeita. Tiettyjä strategisesti tärkeitä teemoja, kuten elinkeinoelämää ja kiertotaloutta vain syvennettiin valikoidusti käynnissä olevissa selvityksissä.

Joidenkin selvitysten osalta työ jatkui vielä ehdotusvaiheessa tarkasteluteemaa syventäen. Esimerkiksi viimeinen kilometri -hanke tuotti ehdotusvaiheessa lisätietoa kaupunkijakelusta ja arvokkaiden luontotyyppien inventointeja toteutettiin vielä kesällä 2023 joillekin Lahden kaupungin omistamille ja jo entuudestaan tiedossa oleville luonnon monimuotoisuuskohteille, jotta tietomallista ja tiedosta saadaan yhdenmukaista. Samoin ehdotusvaiheessa päivitettiin vielä paikallisten rakennettujen kulttuuriympäristöjen tietomallin sisältöjä ja tarkistettiin joitakin aluerajauksia. Myös selvitys liito-oravista valmistui keväällä 2024. Kesällä ja syksyllä 2024 ennen hyväksymiskäsittelyä neljän selvityksen sisältöihin ja tietomalleihin on tehty täydennyksiä ja korjauksia, mutta muutokset ovat luonteeltaan teknisiä eivätkä vaikuta yleiskaavan ratkaisuihin.

Prosessin tavoitteiden mukaisesti laadittuja selvityksiä on hyödynnetty sekä yleiskaavan että kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman valmistelussa. Itse tehtyjen tai teetettyjen selvitysten lisäksi, valmistelussa

on hyödynnetty myös erilaisia seudullisia ja valtakunnallisia selvityksiä. Esimerkiksi liikenne- ja rataverkon suunnittelukysymykset vaativat seudullisia tarkasteluja.

Uutta tietoa on useissa teemoissa, kuten arvokkaat luontotyypit ja paikalliset kulttuuriympäristöt, valmisteltu tietomallipohjaisesti. Tämä mahdollistaa kohdetiedon esittämisen karttasovelluksissa paikkasidonnaisesti, mutta tuottaa pdf-muotoon tulostettuna valtavan pitkiä selvitysliitteitä. Samanlainen, laaja aineisto ovat myös kaavamääräyksiä täydentävät alueelliset suunnitteluohjeet.

Ehdotusvaiheessa nähtäville listattavien aineistojen määrä kasvoi lähes kahdellakymmenellä asiakirjalla luonnosvaiheesta, kun mukaan lisättiin uudet Lahden suunta -työn 2021–2025 valmisteluun liittyvät asiakirjat sekä ehdotusvaiheessa valmistuneet selvitykset.

Paikkatietopohjaista tietoa alueiden arvoista ja kaavallisista ratkaisuksista julkaistiin osallisille luonnoksen ja ehdotuksen nähtävilläolon aikana myös Lahden karttapalvelussa helpommin tutkittavassa muodossa.

Lahden suunta -työn 2021–2025 ehdotus valmisteltiin yhdessä osallisten kanssa

Lahden suunta -työssä rakennamme tulevaisuuden kestävästä kaupunkia yhdessä kaupunkilaisten, toimijoiden, päättäjien ja asiantuntijoiden kanssa. Hedelmällisin aika yhteistyölle ja keskusteluille on työn alkuvaiheessa, jotta eri näkökulmia ehditään sovittaa yhteen luonnosta valmisteltaessa. Kaupungin strategian mukaisesti lahtelaisia on haluttu kutsua aktiivisesti mukaan työhön.

Lahden suunta -työtä 2021–2025 on edistetty yleiskaavan ja kestävästä kaupunkiliikkumisen ohjelman -työryhmissä ja työtä on ohjannut Lahden

suunta -työn ohjausryhmä. Lisäksi Lahden suunta -työn 2021–2025 valmistelun etenemisestä on kerrottu säännöllisesti kaupunkisuunnittelun sekä Uudenmaan ja Hämeen ELY-keskusten yhteisissä tapaamisissa ja seudullisessa yhdyskuntasuunnittelun työryhmässä. Lahden suunta -työn 2021–2025 aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu pidettiin 1.11.2022.

Osana luonnosvaiheen valmistelua vuonna 2022 järjestettiin viisiosainen asukastilaisuussarja Lahden suunta -kierroksen 2021–2025 tärkeistä teemoista: 1) Sujuva ja laadukas arkiliikkuminen, 2) Kiertotalous yleiskaavassa, 3) Lahtelaiset maisemat ja arvokennukset, 4) Kävelyn laatureitit sekä 5) Luonnon monimuotoisuus. Lisäksi elinkeinoelämän toimijoille järjestettiin oma tilaisuutensa elinkeinoelämän nykytilasta ja tulevaisuuden näkymistä. Tilaisuuksien lisäksi teemoista kerättiin tietoa karttakyselyjen avulla. Luonnosaineistoja työpajaistettiin kumppanuuspöytien kanssa huhtikuussa 2023 ja asukkaille järjestettiin lisäksi toukokuussa 2023 kaksi esittelytilaisuutta, joissa käytiin läpi Lahden suunta -työn 2021–2025 luonnoksen keskeisiä sisältöjä ja muutoksia sekä nähtävilläolon tavoitteellista aikataulua. Tavoite- ja luonnosvaiheen valmistelu on lisäksi sisältänyt erilaisia työpajoja ja keskustelutilaisuuksia niin asiantuntijoiden kuin päättäjien kanssa. Lahden suunta -työn luonnosratkaisut valmisteltiin lähtötietojen, uuden selvitys- ja osallistiedon sekä erilaisissa vuorovaikutteisissa asukas-, asiantuntija- ja päättäjätöypajoissa käytyjen keskustelujen pohjalta.

Luonnosvaiheen nähtävilläolon aikana kesällä 2023 saatiin yhdeksän viranomaislausuntoa ja 20 mielipidettä, joista kuusi tuli erilaisilta yhdistyksiltä. Syksyllä 2023 Lahden suunta -työn ehdotusta valmisteltiin kesän 2023 aikana saadun palautteen ja tunnistettujen kehitettävien teemojen osalta. Myös selvitysluonnoksia ja tietomalleja viimeisteltiin lopulliseen muotoonsa. Vuorovaikutteinen suunnittelu jatkui syksyn 2023

aikana sisäisillä asiantuntijatyöpajoilla ja teemakohtaisilla neuvotteluilla. Lahtelaisilla oli mahdollisuus osallistua ehdotuksen valmisteluun asukastyöpajassa 16.11.2023. Myös päättäjille järjestettiin ehdotusvalmistelusta iltakoulu joulukuussa 2023.

Lahtelaisilla oli mahdollisuus tutustua Lahden suunta -työn 2021–2025 ehdotukseen asukastilaisuudessa 16.5.2024 ja ehdotus oli nähtävillä 10.5.–30.6.2024. Ehdotuksesta saatiin kymmenen viranomaislausuntoa, neljä muistutusta yhteisöiltä ja viisi muistutusta yksityishenkilöiltä. Syksyllä 2024 Lahden suunta -työn 2021–2025 aineistoihin tehtiin tarvittavia, vähäisiä muutoksia, ehdotuksesta saadun palautteen perusteella. Kaikki palaute ei aiheuttanut työhön muutoksia eivätkä muutokset edellyttäneet ehdotuksen asettamista uudelleen nähtäville. Suunnitellut muutokset käytiin läpi ehdotusvaiheen viranomaisneuvottelussa 11.9.2024. Päättäjille muutoksia ja kokonaisuutta esiteltiin kaupunkiympäristölautakunnassa 11.9.2024 ja valtuustoseminaarissa 17.10.2024. Tämän jälkeen Lahden suunta -työn 2021–2025 aineistot viimeisteltiin joulukuun 2024 hyväksymiskäsittelyä varten.

Ennen hyväksymiskäsittelyä tehdyt keskeiset muutokset Lahden suunta -työn 2021–2025 ehdotukseen

Lahden suunta -työn 2021–2025 ehdotuksesta saatiin kymmenen viranomaislausuntoa, neljä muistutusta yhteisöiltä ja viisi muistutusta yksityishenkilöiltä. Kokonaisuuteen tehtiin palautteiden pohjalta yhteensä 34 muutosta, joista 27 perustui lausuntoihin, viisi muutosta yhteisöjen muistutuksiin ja kaksi muutosta yksityishenkilöiden muistutuksiin. Lisäksi aineistokokonaisuuteen tehtiin ennen hyväksymiskäsittelyä parikymmentä valmistelussa tarpeelliseksi tunnistettua teknisluonteista muutosta ja korjausta.

Oikeusvaikutteisissa kaavamääräyksissä tehtiin muutoksia yleismääräykseen ja seitsemään kaavamääräykseen:

- Yleismääräyksessä täsmennettiin viittausta yleiskaavamääräyksiä täydentäviin alueellisiin suunnitteluohjeisiin.
- Kiertotalousalueiden -1- ja 2- indeksien kaavamääräyksiä täydennettiin maininnalla, että väliaikainen toiminta ei saa vaikeuttaa kaavan toteuttamista ja väliaikaisen toiminnan edellyttämään lupaan tulee asettaa määräaika. Lisäksi toiminnan sijoittumisessa aluevaraukselle tulee huomioida riittävä etäisyys häiriintyviin kohteisiin siten, että toiminnasta ei aiheudu kohtuutonta naapurushaittaa.
- Kiertotalousalueiden 1-indeksin alueiden kaavamääräystä tarkennettiin siten, että alueella ei sallita esikäsitteilyä.
- Kiertotalousalueiden -2-indeksin alueiden kaavamääräystä täydennettiin maininnalla, että toiminnan luonne selkeytyy siten, että toiminnan seurauksena jäteperäistäkin materiaalia tulee voida hyödyntää myöhemmin rakentamisessa uusiotuotteena tai -materiaalina, jonka jätteen luokittelu on päättynyt.
- Luonnonsuojelualueiden (SL) kaavamääräystä täydennettiin sisältämään myös perustettavaksi tarkoitettut luonnonsuojelualueet, kuten lainvoimaisessa Lahden yleiskaavassa 2030 on esitetty.
- Retkeily- ja ulkoilualueen VR-3 kaavamääräystä täsmennettiin MRL 128 §:n mukaisen toimenpiderajoituksen osalta.
- Ampumaradan laskennalliseen 60 dB meluvyöhykkeen kaavamääräykseen lisättiin kaavamääräyksen tarkempi selite, joka on Lahden lainvoimaisessa yleiskaavassa 2030.

- Ampumaradan laskennalliseen 65 dB meluvyöhykkeen kaavamääräykseen lisättiin otsikkotasolle määräyksen desibeliraja 65 dB
- Teknisenä korjauksena Maakaasun pääputki -kaavamääräys muutettiin muotoon Maakaasun runkolinja.

Kaavakartta:

- Kaksi kaavakarttaa nimettiin uudelleen. Kartan 3: Viherrakenne nimeksi muutettiin 3: Luonto- ja viherympäristö ja kartan 4: Sinirakenne nimeksi muutettiin 4: Vesiensuojelu ja -hallinta.
- Lisättiin viisi luonnonsuojelualue (SL) merkintää:
 - Luonnonsuojelualueiden (SL) merkinnät Sietikassa, Villähteen lehdossa ja Haapalanmäellä muutettiin vastaamaan tehtyä luonnonsuojelupäätöstä.
 - Kalkkusenjärven luonnonsuojelualue (SL) lisättiin kaavakartoille 1: Kestävä yhdyskuntarakenne ja 3: Luonto- ja viherympäristö. Samalla Kalkkusen järven rantavyöhykkeen (RV/1) -rasteri pienentyi.
 - Metsähallituksen omistamalle Enonsaaren kiinteistölle osoitettiin luonnonsuojelumerkintä (SL) omistajan pyynnöstä.
- Luontoarvoja turvattiin kahdella aluelaajennuksella: Ympäristöarvoja sisältävä maa- ja metsätalousalue (MY) laajennettiin kattamaan koko luonnonsuojeluohjelman Hautaanmäen alue. Paakkolanmäen perinnebiotoopin alueelta lähivirkistysalueen (VL) rajausta laajennettiin käsittämään koko keskeinen niittyalue.
- Vesilain mukaiset kohteet lisättiin näkymään kartalla 3: Luonto- ja viherympäristö.

- Kahdeksan LUMO-kohteen luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue -merkintä poistettiin päällekkäisen merkinnän vuoksi. Neljä kohdetta oli päällekkäinen luonnonsuojelulain 95 §:n mukaisen luonnonmuistomerkin kanssa ja neljä kohdetta sijoittui rauhoituspäätöksen saaneille uusille luonnonsuojelualueille (SL).
- Turranmetsän alueella laajennettiin luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeää aluetta pienelle lehtokuvialle.
- Latomäen alueelle merkittiin uuden ratavarauksen lisäksi myös nykyinen rata.
- Kujalan käsittelykeskukselle lisättiin nykyinen kaasulinja.
- Kävelyn tavoitteelliset laatureitit tarkistettiin suhteessa palvelukeskittymiin ja niihin tehtiin neljä muutosta.
- Merkittävän luontoverkoston yli kuntarajojen menevän yhteysnuoli poistettiin Hangasmäen (Hollola) kohdalla ristiriitaisen kaavamerkinnän (TPY) vuoksi.
- Lisäksi kartoille tehtiin joitakin teknisluonteisia korjauksia, kuten ET (4) aluerajauksen tarkistus asemakaavan mukaiseksi, luonnosvaiheen otsikon korjaus kartalle 3: Viherrakenne, ekosysteemin kulttuuripalvelujen (esp-k) kaavamääräyksen lisäys kartalle 3, kaavamerkinnän ja vesilain mukaisen suojellun luontotyyppin selitteen lisäys sekä kahden virheellisesti merkityn vesilain mukaisen kohteen kohdemerkinnän poisto.
- Salpausselkä -merkinnän piirtojärjestystä kartoilla korjattiin paremman luettavuuden saavuttamiseksi.

- Yleiskaavakarttoihin 1–6 toteutettiin uusi pohjakartta, jossa näkyvät rakennuksien ja korkeuskäyrien lisäksi myös tiestö ja rautatiet. Pohjakartan visuaalinen ilme suunniteltiin ja sävytettiin yksilöllisesti tukemaan kunkin yleiskaavakartan kaavamerkintöjen väritystä. Kartan 2: Kulttuuriympäristö luettavuutta parannettiin tummentamalla *paikallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö* -merkinnän väriä.

Muut aineistot

Yleiskaava-alueiden kaavamääräyksiä täydentävät alueelliset suunnitteluohjeet, jotka sisältävät alueellisia lisätietoja tai tavoitteita, eivätkä saa oikeusvaikutuksia. Alueellisiin suunnitteluohjeisiin on tehty täsmennyksiä ja pieniä korjauksia elinkeinoelämän ja kaupan alueisiin liittyen. Lahden keskusta-alueen suunnitteluohjeita on päivitetty keväällä 2024 hyväksytyn Keskustavision 2040 mukaisiksi. Täydennyksiä on tehty myös Lahden toisen keskusta-alueen, Rakokiven suunnitteluohjeisiin. Uusille luonnonsuojelualueille (SL) on laadittu suunnitteluohjeet. Lisäksi teknisinä korjauksina on korjattu joitakin kirjoitusvirheitä, poistettu tarpeettomia tyhjiä rivejä sekä muutamia mainintoja pohjavedenottamoista, ulkoilureiteistä, maisemallisista arvoista ja ekologisesta yhteydestä, koska nämä teemat on jo määrätty yleiskaavakartoilla.

Lahden suunta -työn selostukseen on tehty joitakin lisäyksiä ja täsmennyksiä, kuten kuvaus ja perustelut tarkemman suunnittelun tuloksena syntyneille yleiskaavan siirtymille maakuntakaavasta, tarkastelut liito-oravakannan vähentymisestä ja elinympäristöistä, täsmennetty kuvaus kestävän liikkumisen vyöhykkeistä, Liikenne 12 suunnitelman laatimisen huomioiminen, kuvaus meluntorjunnan tarpeesta, yhteenveto vaikutusten

arvioinnista, vaikutusten arvioinnin yhteenvedotaulukko, täsmennys rataverkkoon ja raideliikenteeseen liittyvistä selvitystarpeista, täsmennys luonnonsuojelualueiden ulkoilureiteistä sekä kuvaus palvelukeskittymämerkintöihin tehdyistä muutoksista. Lisäksi selostukseen on päivitetty ja täydennetty teemakartat ja liiteluettelot, lisätty kuvaus ennen hyväksymiskäsittelyä tehdyistä muutoksista ja tehty erilaisia teknisluonteisia korjauksia.

Neljän selvityksen sisältöihin ja tietomalleihin on tehty täydennyksiä ja korjauksia, mutta muutokset ovat luonteeltaan teknisiä eivätkä vaikuta yleiskaavan ratkaisuihin. Korjatut ja täydennetyt selvitykset ovat: Esiselvitys arkeologisesta selvitystarpeesta Lahden kaupungin alueella (6.11.2024), Rakennettujen kulttuuriympäristöjen päivitysinventointi (22.11.2024), Lahden luontotyyppiselvitykset (9.10.2024) sekä Selvitys Lahden elinkeinoelämän mahdollisuuksista 2024.

Yleiskaavan toteutusohjelma 2026–2035 on laadittu syksyn 2024 aikana. Toteutusohjelma sisältää tavoitteellisen aikataulun, jossa pyritään eri tavoitekorien kautta ennakoimaan, missä järjestyksessä erityyppiset alueet toteutuvat vuoteen 2035 mennessä ja mitkä alueet jäävät vuoden 2035 jälkeen toteutuviksi tulevaisuuden reservialueiksi. Yleiskaavan toteutusohjelma toimii ohjeena yksityiskohtaisempien maankäytön toteutusohjelmien laatimiselle. Kaupunkiympäristölautakunta hyväksyy yleiskaavan toteutusohjelman 2026–2035 samassa kokouksessa muiden kaupunkisuunnittelun ja toteutuksen työohjelmien kanssa.

Vaikutusten arviointi

Lahden suunta -työn 2021–2025 luonnoksen vaikutuksia arvioitiin ulkopuolisena asiantuntija-arviona keväällä 2022 ennen luonnoksen nähtävilleasettamiskäsittelyä. Vaikutusten arvioinnissa hyödynnettiin

Lahden suunta -työn selvitys- ja lähtötietoja. Vaikutusten arviointi on toteutettu maankäyttö- ja rakennuslain (9§) ja maankäyttö- ja rakennusasetuksen (1§) mukaisesti keskittyen yleiskaavan merkittäviin välittömiin ja välillisiin vaikutuksiin. Luonnosvaiheen vaikutusten arvioinnissa arvioitiin myös koko Lahden suunta -työtä ja kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelmaa. Lisäksi päivitetyn liikennemallin pohjalta laadittiin erillinen yleiskaavan liikennevaikutusten arviointi. Luonnosvaiheen lausunnossaan Elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus tunnisti laadituissa vaikutustenarvioinneissa täydentämistarpeita.

Vaikutusten arviointia täydennettiin saadun palautteen pohjalta osana Lahden suunta -työn 2021–2025 ehdotuksen valmistelua keväällä 2024 ennen ehdotuksen nähtävillesäätämiskäsittelyä. Liikenteellisten vaikutusten arviointia täydennettiin erillisellä taustaraportilla, joka tarkentaa luonnosvaiheen vaikutustenarviointia tiettyjen muutosalueiden osalta. Lahden yleiskaavan 2035 ehdotusvaiheen vaikutusten arviointi laadittiin omana raporttinaan, joka sisältää myös kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman tarkempien toimenpiteiden vaikutusten arvioinnin. Kaikki luonnos- ja ehdotusvaiheen vaikutustenarviointiraportit (4 kpl) ovat mukana kaava-asiakirjoissa ja ne olivat nähtävillä ehdotusvaiheessa.

Ennen hyväksymiskäsittelyä Lahden suunta -työn selostukseen lisättiin Elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen ehdotusvaiheen lausunnon mukaisesti Vaikutusten arviointi -kappaleeseen tiivistelmä vaikutusten arvioinneista sekä selostuksen liitteeksi yhteenvetotaulukko uusien ja muuttuvien aluevarausten vaikutusten arvioinnista.

Muutosesitykset lainvoimaisiin yleiskaavoihin

Tässä luvussa on kuvattu merkittävimmät muutokset, jotka kohdistuvat lainvoimaisiin yleiskaavoihin.

Lahden suunta -työn 2021–2025 yhteydessä yleiskaava laaditaan ensimmäistä kertaa kuuden oikeusvaikutteisen kaavakartan kokonaisuutena. Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) eri teemaiset kaavakartat ovat 1: Kestävä yhdyskuntarakenne, 2: Kulttuuriympäristö, 3: Luonto- ja viherympäristö, 4: Vesiensuojelu ja -hallinta, 5: Kiertotalous ja 6: Kestävä liikkuminen. Useiden yleiskaavakarttojen ansiosta kartoilla pystytään esittämään entistä enemmän tietoa ja tuomaan esiin eri teemojen strategisia tavoitteita.

Yleiskaavamerkintöjä on kahdenlaisia: strategisia kehittämismerkintöjä ja maankäyttömerkintöjä. Yleiskaavamerkinnät ja -määräykset esitetään kaavakarttakohtaisesti. Myös yleismääräykset ja suunnittelu- ja toteutusohjeet ovat kaavakarttakohtaisia. Yleiskaava-alueiden kaavamääräyksiä täydentävät alueelliset suunnitteluohjeet. Ne sisältävät alueellisia lisätietoja tai tavoitteita, eivätkä saa oikeusvaikutuksia. Kartan 1: Kestävä yhdyskuntarakenne, yleiskaava-alueiden suunnitteluohjeet on koottu omaan asiakirjaansa. Sen sijaan kartan 4: Vesiensuojelu ja -hallinta, valuma-alueita ja hulevesien hallinnan kehittämisalueita koskevat aluekuvaukset ja suunnitteluohjeet on esitelty Lahden suunta selostuksen Kaupunkihydrologia-kappaleessa. Pääväylille ei ole tällä kierroksella laadittu väyläkuvauksia.

Seuraavaksi on kuvattu Lahden yleiskaava 2035 (Y-205) kaavakartat ja niiden sisältö pääpiirteissään:

Kartta 1: Kestävä yhdyskuntarakenne

- Kaikki maankäyttömuodot alueina mm. asuminen, palvelut, elinkeinoelämä, keskusta-alueet, virkistys, maa- ja metsätalous, vesialueet.
- Pääliikenneverkko
- Voimalinjat ja maakaasun pääverkosto.
- Osayleiskaavojen rajaukset ja rantavyöhykkeet.
- Uudet strategiset kehittämismerkinnät, jotka painottavat täydennysrakentamista ja aluekehitystä:
 - Palvelukeskittymät
 - Kaupunkientalovyöhykkeet.

Kartta 2: Kulttuuriympäristö

- Arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt (3 tasoa: valtakunnallinen, maakunnallinen ja paikallinen)
- Arvokkaat maisemat (3 tasoa: valtakunnallinen, maakunnallinen ja paikallinen)
- Muinaismuistoalueet ja –kohteet
- Maisemapellot
- Uusi strateginen kehittämismerkintä: Tärkeä ekosysteemien kulttuuripalvelu.

Kartta 3: Luonto- ja viherympäristö

- Virkistysalueet, hautausmaat, maa- ja metsätalousalueet.
- Natura-alueet ja luonnonsuojelualueet.

- Tavoitteelliset ulkoilureitit
- Suojellut luontotyytit, vesilain suojellut vesiluontotyytit, luonnonmuistomerkit, metsälain erityisen tärkeät elinympäristöt.
- Luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät alueet.
- Merkittävä ekologinen yhteys.
- Potentiaaliset ekologisen kompensaation hyvitysalueet.
- Uudet strategiset kehittämismerkinnät:
 - Tärkeät ekosysteemipalvelut (tuotantopalvelut, säätely- ja ylläpitopalvelut sekä kulttuuripalvelut)
 - Merkittävä luontoverkosto.

Kartta 4: Vesiensuojelu ja -hallinta

- Pohjavesialueet
- Uudet merkinnät: Hulevesien hallinnan kehittämisa-alue, merkittävä kaupunkipienjärvi, merkittävä hulevesien purkureitti, vesistötulvavaara-alue sekä valuma-alue.
- Tavoitteelliset melontareitit
- Vesilain suojellut vesiluontotyytit.
- Uudet strategiset kehittämismerkinnät: Tärkeät ekosysteemipalvelut (tuotantopalvelut, säätely- ja ylläpitopalvelut sekä kulttuuripalvelut).

Kartta 5: Kiertotalous

- Voimalinjat yms. kunnallistekniset verkostot.

- Erytysalueet mm. yhdyskuntateknisen huollon alueet, jätteenkäsittelyalueet, maa-ainesten otto- ja vastaanottoalueet.
- Uudet maa-ainesten ja uusiomateriaalien kiertoon liittyvät merkinnät:
 - Maarakentamiseen liittyvät lyhytaikaisen varastoinnin alueet.
 - Väliaikaiseen rakentamisen kiertotaloustoimintaan soveltuvat alueet.
 - Ylijäämämaiden mahdolliset hyötykäyttökohteet.
- Uusiutuvan energian merkinnät:
 - Aurinkoenergian tuotannon selvityskohde.
 - Tuulivoiman tuotannon selvitysalue.
- Selvitystarve raskaan liikenteen vaihtoehtoisten polttoaineiden jakelulle.

Kartta 6: Kestävä liikkuminen

- Tieliikenneverkko
- Rataverkko ja raideliikenteen seisakkeet.
- Päivitetyt pyöräilyn tavoitteelliset pää- ja aluereitit.
- Kävelyn tavoitteelliset laatureitit.
- Selvitystarve raskaan liikenteen vaihtoehtoisten polttoaineiden jakelulle.
- Uudet strategiset kehittämismarkinnat, jotka painottavat täydennysrakentamista, aluekehitystä ja palvelutasoa:
 - Keskeiset joukkoliikennekäytävät
 - Kestävän liikkumisen vyöhykkeet 1 ja 2
 - Joukkoliikenteen kehitettävä saavutettavuusvyöhyke.

Seuraavaksi on kuvattu keskeisimmät muutokset voimassa olevan Lahden yleiskaavan 2030 (Y-203) ja voimassa olevien osayleiskaavojen alueilla kaavoittain.

Lahden yleiskaava 2030 (Y-203)

Lahden yleiskaava 2035 (Y-205) tulee kumoamaan Lahden yleiskaavan 2030 (Y-203) kokonaisuudessaan.

Koko kaupungin kattavan Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) tarkoitus on jatkossa ohjata maankäytön kehitystä strategisella tasolla. Kuuden oikeusvaikutteisen kaavakartan kokonaisuus tuo mukanaan lähes viisikymmentä uutta yleiskaavamerkintää ja -määräystä, joilla edistetään kaupungin strategian tavoitteiden toteutumista. Kaavamerkintöjä on kahdenlaisia: strategisia kehittämismerkintöjä ja maankäyttömerkintöjä.

Keskeiset uudet strategiset kehittämismääräykset ja -merkinnät liittyvät kestävään kaupunki- ja viherrakenteeseen, luonnon monimuotoisuuteen ja ekosysteemipalveluihin:

- Suunnataan täydennysrakentamista ja aluekehittämistä, ohjataan joukkoliikenteen saavutettavuutta ja palvelutasoa sekä vahvistetaan käveltävää 15 minuutin kaupunkia. Kokonaisuus käsittää palvelukeskittymä-merkinnät (4 kpl), uudet kestävän liikkumisen vyöhykkeet 1 ja 2, joukkoliikenteen kehitettävä saavutettavuusvyöhyke ja keskeinen joukkoliikennekäytävä -merkinnät (4 kpl) sekä kävelyn tavoitteelliset laatureitit (1 kpl).
- Tavoitellaan monipuolisempaa asuntotarjontaa "Kaupunkipientalojen vyöhyke" -merkinnällä (1 kpl).
- Tunnistetaan luonnon ydinalueiden ja arvokohteiden muodostaman verkostokokonaisuus yhteyksineen ja yhteystarpeineen ja ehkäistään

tulevaisuusorientoituneesti luontokatoa ”Merkittävä luontoverkosto” -merkinnällä (1 kpl).

- Turvataan tärkeimmät ekosysteemipalvelut (3 kpl).

Lisäksi uusilla maankäyttömääräys ja -merkintäkokonaisuuksilla:

- Turvataan luonnon monimuotoisuuskohteita ja ehkäistään luontokatoa (4 kpl).
- Edistetään merkittävien ekologisten yhteyksien säilymistä (1 kpl).
- Ennakoidaan tulevaa ekologiseen kompensointiin liittyvällä uudella merkinnällä (1 kpl).
- Kehitetään hulevesien hallintaa ja vesiensuojelua sekä suojellaan tulvien aiheuttamilta vahingoilta (6 kpl).
- Mahdollistetaan maa-ainesten ja uusiomateriaalien kiertoa ja hyötykäyttöä (3 kpl).
- Edistetään uusiutuvan energian hyödyntämistä (2 kpl).
- Edistetään vaihtoehtoisten polttoaineiden jakelua (1 kpl).
- Suojellaan kulttuuriympäristöjä ja maisemia (6 kpl + 1 vanha).

Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) aluevarauksissa on luovuttu kaavakartalla näkyvistä suunnitteluohjeiden indeksinumeroista. Tämä selkeyttää esitystapaa kestävän yhdyskuntarakenteen kartalla 1. Samalla indeksinumerointi vapautuu käytettäväksi esimerkiksi maamassojen kiertotaloutta ohjaavissa määräyksissä. Kartan ulkoinen ilme on muutenkin selkeämpi, kun eri kaavamerkintöjä on siirretty esitettäväksi muilla eri teemaisilla kaavakartoilla.

Lahden yleiskaavassa 2035 (Y-205) esitetään edelleen paljon kaavamääräyksiä ja -merkintöjä, jotka eivät ole muuttuneet edelliseltä kierrokselta eli Lahden yleiskaavasta 2030 (Y-203). Seuraavassa on lueteltu keskeiset muutokset teemoittain. Muutoskohteet on esitetty selostuksessa tarkempina kuvapareina.

- Asumisen alueiksi muuttuvat alueet Niemessä, Karistossa, Villähteellä, Okeroisissa Ruokosuontien alueella ja Kotiniemessä.
- Elinkeinoelämän tai kaupan alueiksi muuttuvat alueet Rälssissä, Pippo-Kujalassa, Hennalassa, Okeroisissa, Renkomäessä, Lehmuksessa ja Holmassa.
- Teollisuusalueella sijaitsevat vanhat Nastolan ja Veljeskylän kaatopaikat muutetaan erityisalueiksi.
- Loma- tai vapaa-ajanalueeksi muuttuvat alueet Joutsaassa, Oksjärvellä ja Kumiantien varrella. Samalla Oksjärven pohjoispuolen rantavyöhykkeen (RV/1) rasteria on hieman pienennetty.
- Urheilu- ja virkistysalue laajenee etelään ja mahdollistaa Jokimaan raviradan toiminnan kehittämisen tulevaisuudessa.
- Satama-alue supistuu Niemessä. Muinaismuistoalue muuttuu satama-alueeksi Myllysaassa.
- Viheralueiksi muuttuvat elinkeinoelämän alue Savontiellä sekä asumisen alueet Holmassa, Hörölässä, Kalliojärventiellä ja Ämmälässä. Holman ja Hörölän muutosalueet osoitetaan lisäksi ekologisen kompensaation potentiaalisiksi hyvitysalueiksi. Myös Alvojärven metsä osoitetaan ekologisen kompensaation potentiaalisiksi hyvitysalueiksi.

- Liikenneverkon muutokset: Pyöräilyn aluereitin täydennys Messiläntien varteen, Kariston uudet katulinjaukset, uudet kävelyn tavoitteelliset laatureitit palvelukeskittymiin, pyöräilyn pääreitit lisäys Helsingintien varteen ja taajamarakenteen sisään Nastolassa, VT24 ja VT12 merkittävästi parannettavat tieosuudet sekä Ahtialan Selkätien katkaisu ajoneuvoliikenteen läpiajolta.
- Kyläalueet muuttuvat kymmenessä kohteessa. Okeroisissa ja Pihtilänmäellä osa kyläalueesta muuttuu asuinalueeksi (A). Toivonojan kyläaluetta laajennettiin ja muutamiin kyläalueisiin tehtiin pieniä rajausmuutoksia.
- Maisemapeltoihin liittyy paljon muutoksia. Uusia tai laajenevia alueita on 20 ja suurimmat alueet Metsäkylässä. Kokonaan tai osittain poistuu 9 aluetta, joista laajin on Pippossa.
- Lisäksi kymmenen nykyisin ympäristöluvalla toimivaa pienempää maa-aineisten ottoaluetta on tuotu näkyviin kaavakartalle.

Lisäksi yleiskaavamerkintöihin ja kaavakarttoihin on tehty joitakin pienempiä muutoksia, tarkistuksia ja päivityksiä:

- Muinaismuistokohteiden tiedot on päivitetty Museoviraston rekisterin mukaiseksi mm. Koiskalassa ja Ristolän laitumella. Uutena kaavamerkintänä on tullut historiallinen kylätontti. Kohteiden esitystavassa on myös tapahtunut jonkin verran muutoksia. Esimerkiksi muinaismuistoalueita on muuttunut pistemäisiksi muinaismuistokohteiksi.
- Joutjärven kirkon pappilarakennus osoitettu asuinalueeksi (A) julkisten palvelujen ja hallinnon alueen (PY) sijaan.

- Pikku-Kukkasen pohjoisrannalla olemassa oleva lomarakennuspaikka on korjattu maa- ja metsätalousalueesta (M) loma-asuntoalueeksi (RA).
- Renkomäessä Yli-Mäkelänkadun ympäristössä on tehty korjauksia asuinalueen (A) ja lähivirkistysalueen (VL) rajauksiin. Lisäksi Lahden ja Orimattilan kaupungin rajalla olevan asuinalueen (A) rajausta on yhteensovitetty Orimattilan Pennala-Pasinan osayleiskaavaan.
- Sähkö- ja kaasulinjoihin on tehty tarkennuksia. Uudet 110 kV:n sähkölinjat on esitetty omalla merkinnällä.
- Latomäen alueelle on merkitty uuden ratavarauksen lisäksi myös nykyinen rata.
- Luonnonsuojelualueita (SL) on lisätty Uutelaan, Kärkjärvelle, Ankkuriin, Okeroisiin, Kalkkusenjärvelle, Enonsaareen, Sietikkaan, Villähteelle (Villähteen lehto) ja Mukkulaan (Haapalanmäki). Samalla Kalkkusen järven rantavyöhykkeen (RV/1) -rasteri on pienentynyt uuden SL-alueen myötä.
- Luontoarvoja on turvattu kahdella aluelaajennuksella: Ympäristöarvoja sisältävä maa- ja metsätalousalue (MY) laajennettiin kattamaan koko luonnonsuojeluohjelman Hautaanmäen alue. Paakkolanmäen perinnebiotoopin alueelta lähivirkistysalueen (VL) rajausta laajennettiin käsittämään koko keskeinen niittyalue.
- Pesäkallion luonnonsuojelun sekä retkeily- ja ulkoilualueen esitystarkkuutta on yleispiirteistetty ja tavoitteellisten ulkoilureittien sijaintia alueella on tarkistettu.
- Ulkoilureitistön tavoitteelliseen pääväylään on tehty korjauksia Metsä-Hennalassa.

- Yleiskaavakarttoihin 1–6 toteutettiin uusi pohjakartta, jossa näkyvät rakennuksien ja korkeuskäyrien lisäksi myös tiestö ja rautatiet. Pohjakartan visuaalinen ilme suunniteltiin ja sävytettiin yksilöllisesti tukemaan kunkin yleiskaavakartan kaavamerkintöjen väritystä.

Täysin uusista kaavamerkinnoistä ja -määräyksistä kolme liittyy kaavakartalle tuotuun uuteen tietoon nykyisestä toiminnasta ja yksi yksittäiseen aluevaraukseen kohdistuviin tavoitteisiin: Peab Asfaltin asfalttiaseman nykyinen ympäristöluvan mukainen toiminta on tuotu näkyviin yleiskaavakartalle Karistossa. Samoin nykyisiä ympäristöluvalla toimivia pienempiä maa-ainesten ottoalueita on tuotu näkyviin yleiskaavakartalle. Myös Nastolan vanhat kaatopaikka-alueet on esitetty yleiskaavakartta Erityisalueina (E). Joutsaassa taas on ollut tarve kehittää uudenlainen yhteisöille sopiva loma- ja matkailualue -määräys (R).

Myös Lahden yleiskaavan 2030 (Y-203) yleiskaavamääräyksiä on hyödynnetty Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) valmistelussa. Vanhoista määräyksistä lähes viisikymmentä säilyy alkuperäisessä muodossaan ja lähes neljäkymmenen vanhan määräyksen sisältöä on täsmennetty ja muutettu. Lisäksi vesialueella olevan luonnonsuojelualueen merkinnän esitystapaa on muutettu.

Lahden yleiskaavan 2030 (Y-203) neljä yleiskaavamerkintää ja -määräystä poistuu kokonaan. Poistuvista merkinnöistä kaksi on kumoutuvien osayleiskaava-alueiden rajoja. Tavoitteellinen matkailun kävelyreitti korvautuu monipuolisemmalla ja laaja-alaisemmalla kävelyn tavoitteellinen laatureitti -merkinnällä. Lehmuksen selvitysalueelle on esitetty yleiskaavassa uusi perusteltu kaavaratkaisu.

Osayleiskaava-alueet OYK₁-OYK₄

Lahden yleiskaavan 2030 (Y-203) määräyksien mukaan kaavaan rajatuilla alueilla OYK1, OYK2, OYK3 ja OYK4 noudatetaan eri osayleiskaavojen määräyksiä. Okeroisten ja Miekkiö-Renkomäki-Ämmälä osayleiskaavat kumotaan Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) voimaantulon myötä. Enonsaaren ja Uudenkylän osayleiskaavojen merkinnät ja määräykset jäävät voimaan Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) myötä ja niiden aluerajausmerkinnät saavat uudet indeksinumero: OYK1: Enonsaaren osayleiskaava ja OYK2: Uudenkylän osayleiskaava. Tämän lisäksi Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) uusien teemojen kaavamerkintöjä ja -määräyksiä noudatetaan osayleiskaavojen alueella.

OYK1: Okeroisten osayleiskaava

Lahden yleiskaava 2035 (Y-205) tulee kumoamaan Okeroisten kulttuurialueen osayleiskaavan kokonaisuudessaan.

Edellisellä Lahden suunta -työn 2017–2020 kierroksella laaditussa Lahden yleiskaavassa 2030 (Y-203) osoitettiin OYK1 aluerajausmerkinnällä alue, jonka alueella noudatetaan Okeroisten osayleiskaavan määräyksiä. Okeroisten kulttuurialueen osayleiskaava ei ole lainvoimainen kaava. Osayleiskaavaehdotus on laadittu vuonna 2009, mutta sitä ei ole viety hyväksymiskäsittelyyn. Osayleiskaava sisältää paljon Okeroisten alueen kulttuuriympäristön ja luonnonympäristön arvoihin liittyviä kaavamerkintöjä ja -määräyksiä ja osayleiskaavaa onkin pidetty suunnittelussa alueen suunnitteluohjeena kaavan lainvoimaisuustilanteesta huolimatta. Okeroisten osayleiskaavan ja eri aikoina voimassa olleen Lahden yleiskaavan tai Lahden läntisten osien osayleiskaavan välisiä kaavallisia merkintä- ja määräyseroja on ollut ajoittain vaikea tulkita. Okeroisten osayleiskaavan määräyksien kumoamisella saadaan alueen

yleiskaavalliset määräykset ja ohjaavuus nykyistä selkeämmäksi ja yhteismitalliseksi muiden alueiden kanssa.

Lahden suunta -työn 2021–2025 kierroksella laadittava Lahden yleiskaava 2035 (Y-205) koostuu kuudesta eri teemaisesta, oikeusvaikutteisesta kaavakartasta. Rakennetun kulttuuriympäristön ja maiseman arvot tuodaan Lahdessa ensimmäistä kertaa esiin koko kaupungin kattavassa yleiskaavassa omalla yleiskaavan kulttuuriympäristökartalla 2. Vastaavasti Lahden arvokkaimmat luontoarvot kuvataan omalla yleiskaavan kartalla 3: Luonto- ja viherympäristö ja kartalla 4: Vesiensuojelu ja -hallinta. Useampi eri teemainen kaavakartta mahdollistaa uusien ja entistä tarkempien tietojen esittämisen yleiskaavan suurpiirteisellä suunnittelutasolla.

Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) kulttuuriympäristökartalla 2 ja kartalla 3: Luonto- ja viherympäristö tuodaan esiin niitä Okeroisen alueen kulttuuriympäristön, maiseman ja luonnon arvoja, joita Okeroisten osayleiskaavassa on pyritty turvaamaan. Arvokkaat kulttuuriympäristöt kartalla esitetään valtakunnallisesti, maakunnallisesti ja paikallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristön ja maisemat. Lisäksi kartalla esitetään muinaismuistoalueet ja –kohteet, sekä maisemapellot. Uuden oikeusvaikutteisen kartan kaavamerkinnyt ja -määräykset ja niiden taustalla olevat selvitykset turvaavat Okeroisten alueen kulttuuriympäristön ja maiseman arvot osayleiskaavan hengen mukaisesti.

Okeroisten osayleiskaavan kaavamerkinnyt ja -määräykset ovat mitoitaneet alueet kylämäistä asumista tiiviimmälle rakentamiselle. Jo edellisellä Lahden suunta -työn 2017–2020 kierroksella Lahden yleiskaavaan 2030 (Y-203) Okeroisten asumiseen osoitettuja alueita muutettiin kyläalueeksi (AT) ajatuksena väljempi asumistiheys ilman alueen asemakaavoittamisen tavoitetta. Osayleiskaavassa on osoitettu ohjeellinen

asemakaavoitettavaksi tarkoitettu alue Ruokosuontien, Ruokokujan, Tikkakalliontien ja Komolantien alueelle sekä Kunnantielle välille Okeroisten mylly – Ruokokuja. Alueen kulttuuriympäristön arvojen vuoksi alueen maankäytön kehitys nähdään tänä päivänä maltillisempana ja aluetta kehitetään kyläalueena. Kasakkamäen koulun kohdilla oleva Ruokosuontien alue nähdään potentiaalisena tiiviimmän asumisen alueena asemakaavoitettavaksi ja kyseinen alue osoitetaan Lahden yleiskaavassa 2035 (Y-205) asuinalueena. Samassa yhteydessä osayleiskaavassa osoitettu meluntorjuntaan tarkoitettu suojaviheralue Ruokosuontien kohdalla tuodaan näkyviin Lahden yleiskaavan 2035 kiertotalouskartalle 5 meluntorjuntatarvemerkinnällä. Vastaavat merkinnät lisätään radan varteen kunnanrajan ja Ala-Okeroistentien välille. Lintulankujan ja Lintulantien alueella oleva elinkeinoelämän alue (TY) on laajennettu Lintulantien länsipuolelle. Nostavantien varressa oleva elinkeinoelämän alue (T) on muutettu osaksi viereistä kyläaluetta (AT) kyläalueen salliessa ympäristöhäiritsemättömät työ- ja liiketilat.

Luonnonsuojelun ja luonnon monimuotoisuuden näkökulmasta Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) kaavamerkinnät ja määräykset ovat Okeroisten osayleiskaavaa tarkempia ja enemmän luontoarvoja suojelevia.

Päijät-Hämeen maakuntakaavassa 2014 on esitetty Okeroisiin tieyhteystarve Nostava – VT12 – Okeroistentie. Okeroisten osayleiskaavan tavoitteena oli vastata tähän maakuntakaavan mukaiseen tieyhteystarpeeseen. Tieyhteystarve on osayleiskaavassa esitetty ohjeellisena Hollolan puolelle maakuntakaavan linjauksesta poiketen. Lahden puolelle maakuntakaavan linjauksen kohdalle on osoitettu maisemallisesti arvokas pelto (MA). Hollolan strategisessa yleiskaavassa 2017 tieliikenteen yhteystarve on huomioitu ja linjattu Nostavan eritasoliittymästä olemassa olevaan Ala-Okeroistentien ja Kuntotien

risteykseen. Näin linjattuna maakuntakaavassa osoitettu tieyhteys ei kulje Lahden alueella, eikä yhteystarvetta ole tämän vuoksi huomioitu Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) ehdotuksessa.

Muiden kaavan aluevarauksien osalta Okeroisten osayleiskaavan ja Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) välillä ei ole merkittäviä eroja. Lahden yleiskaava 2035 (Y-205) ei ohjaa suoraan rakentamista, vaan rakentaminen tapahtuu rakennusjärjestyksen määräyksien mukaan.

OYK2: Miekiö-Renkomäki-Ämmälä osayleiskaava

Lahden yleiskaava 2035 (Y-205) tulee kumoamaan Miekiö-Renkomäki-Ämmälä osayleiskaavan kokonaisuudessaan.

Edellisellä Lahden suunta -työn 2017–2020 kierroksella laaditussa Lahden yleiskaavassa 2030 (Y-203) osoitettiin OYK2 aluerajausmerkinnällä alue, jonka alueella noudatetaan Miekiö-Renkomäki-Ämmälä osayleiskaavan määräyksiä. Osayleiskaava on saanut lainvoiman 2011 ja sisältää paljon kaava-alueen luontoarvoihin, sekä erityisesti Ämmälän alueen kulttuuriympäristön arvoihin liittyviä kaavamerkintöjä ja -määräyksiä. Miekiö-Renkomäki-Ämmälä osayleiskaavan ja eri aikoina voimassa olleen Lahden yleiskaavan tai Lahden läntisten osien osayleiskaavan välisiä kaavallisia merkintä- ja määräyseroja on ollut ajoittain vaikea tulkita. Miekiö-Renkomäki-Ämmälä osayleiskaavan määräyksien kumoamisella saadaan alueen yleiskaavalliset määräykset ja ohjaavuus nykyistä selkeämmäksi ja yhteismitalliseksi muiden alueiden kanssa.

Kuten edellä Okeroisten osayleiskaavan kohdalla on kuvattu, tuovat Lahden suunta -työn 2021–2025 kierroksella laadittavat eri teemaiset, oikeusvaikutteiset kaavakartat paljon uutta tietoa mm. kulttuuriympäristön, maiseman ja luonnon arvoista, mikä mahdollistaa

Miekkio-Renkomäki-Ämmälä osayleiskaavan määräysten osoittamisen Lahden yleiskaavassa 2035 (Y-205).

Miekkio-Renkomäki-Ämmälä osayleiskaavan ja voimassa olevan Lahden yleiskaavan 2030 (Y-203) yhdyskuntarakenteen aluevarausmerkinnöissä ja niiden rajauksissa ei ole merkittäviä eroja. Suurimmat erot ovat kaavamääräyksissä. Osayleiskaavassa on maisemaan ja kulttuuriympäristöön, sekä luontoarvoihin liittyen tarkempia määräyksiä kuin Lahden yleiskaavassa 2030 (Y-203). Lahden suunta -työn 2021–2025 kierroksella laadittaviin, oikeusvaikutteisiin karttoihin 2: Kulttuuriympäristö, 3: luonto- ja viherympäristö ja 4: Vesiensuojelu ja -hallinta tuotavat uudet kaavamerkinnot ja kaavamääräykset tulevat antamaan paljon sitä tietoa yleiskaavaan, jota osayleiskaavan tarkemmat kaavamääräykset sisältävät. Merkittävämpänä puutteena Lahden yleiskaavassa 2035 (Y-205) tulee olemaan alueen geologisten arvojen vähäinen kuvaaminen. Geologisten arvojen yhteismitallinen esittäminen yleiskaavassa vaatisi kuntatasoisen selvityksen laatimisen. Lisäksi koko kaupungin kattavassa yleiskaavassa ei tuoda esiin kaikkia lajistoon liittyviä luontotietoja.

OYK3: Enonsaaren osayleiskaava

Enonsaaren osayleiskaava jää voimaan kokonaisuudessaan. Tämän lisäksi Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) uusien teemojen kaavamerkintöjä ja -määräyksiä noudatetaan osayleiskaavan alueella.

Enonsaaren osayleiskaavan aluerajaus esitetään Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) kartoilla OYK1 -rajauksena. Osayleiskaavan maankäyttö on esitetty yleispiirteistettynä Lahden yleiskaavassa 2035 (Y-205). Enonsaaren osayleiskaava jää voimaan ja alueella noudatetaan osayleiskaavan kaavamerkintöjä ja -määräyksiä. Tämän lisäksi Enonsaaren osayleiskaavan

alueilla noudatetaan yleiskaavakartan 1: Kestävä yhdyskuntarakenne strategisia kaavamerkintöjä ja -määräyksiä ja yleiskaavakarttojen 2: Kulttuuriympäristö, 3: Luonto- ja viherympäristö, 4: Vesiensuojelu ja -hallinta, 5: Kiertotalous ja 6: Kestävä liikkuminen uusia teemoja koskevia merkintöjä ja määräyksiä.

OYK4: Uudenkylän osayleiskaava

Uudenkylän osayleiskaava jää voimaan kokonaisuudessaan. Tämän lisäksi Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) uusien teemojen kaavamerkintöjä ja -määräyksiä noudatetaan osayleiskaavan alueella.

Uudenkylän osayleiskaavan aluerajaus esitetään Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) kartoilla OYK2 -rajauksena. Osayleiskaavan maankäyttö on esitetty yleispiirteistettynä Lahden yleiskaavassa 2035 (Y-205), esimerkiksi rantojen osalta on näytetty pääkäyttötarkoitus eli lomarakentaminen (RA).

Uudenkylän osayleiskaava jää voimaan ja alueella noudatetaan osayleiskaavan kaavamerkintöjä ja -määräyksiä. Tämän lisäksi Uudenkylän osayleiskaavan alueilla noudatetaan yleiskaavakartan 1: Kestävä yhdyskuntarakenne strategisia kaavamerkintöjä ja -määräyksiä ja yleiskaavakarttojen 2: Kulttuuriympäristö, 3: Luonto- ja viherympäristö, 4: Vesiensuojelu ja -hallinta, 5: Kiertotalous ja 6: Kestävä liikkuminen uusia teemoja koskevia merkintöjä ja määräyksiä.

Rantavyöhykkeet RV/1-RV/4

Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) määräyksien mukaan kaavassa rantavyöhykkeen RV-rasterilla osoitetuilla rantavyöhykkeillä RV/1, RV/2, RV/3 ja RV/4 noudatetaan eri osayleiskaavojen tai rantayleiskaavan merkintöjä ja määräyksiä, kuten Lahden suunta -työn edelliselläkin kierroksella. Tämän lisäksi RV-rantavyöhykkeellä noudatetaan yleiskaavakartan 1: Kestävä yhdyskuntarakenne strategisia

kaavamerkintöjä ja -määräyksiä ja yleiskaavakarttojen 2: Kulttuuriympäristö, 3: Luonto- ja viherympäristö, 4: Vesiensuojelu ja -hallinta, 5: Kiertotalous ja 6: Kestävä liikkuminen uusia teemoja koskevia merkintöjä ja määräyksiä. Voimassa olevaan Lahden yleiskaavaan 2030 (Y-203) verrattuna nämä rantavyöhykkeiden aluerajaukset ovat pysyneet samoina lukuun ottamatta Oksjärven pohjoispuolen pientä rantavyöhykkeen (RV/1) -rasterin pienennystä ja Kalkkusen järven uutta SL-alueita, joka pienentää alueella rantavyöhykkeen (RV/1) -rasteria.

RV/1: Luoteis-Nastolan osayleiskaava

Luoteis-Nastolan osayleiskaavan ranta-alueen kaavamerkinnät ja -määräykset jäävät voimaan RV/1 - rantavyöhykkeen alueella. Tämän lisäksi Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) uusien teemojen kaavamerkintöjä ja -määräyksiä noudatetaan osayleiskaavan alueella.

Edellisellä Lahden suunta -työn 2017–2020 kierroksella Luoteis-Nastolan osayleiskaavasta jäi voimaan mitoitettut ranta-alueet ja muilta osin laadittu Lahden yleiskaava 2030 (Y-203) kumosi osayleiskaavan. Nyt laadittava Lahden yleiskaava 2035 (Y-205) ei tuo suuria muutoksia tältä osin voimassa olevaan kaavaan, mitoitettut ranta-alueet jäävät voimaan Luoteis-Nastolan osayleiskaavan mukaisesti. Oksjärven pohjoispuolelta on pienennetty Luoteis-Nastolan osayleiskaavan mukaisesti voimaan jäävää aluetta taustamaaston osalta. Alueet ovat Luoteis-Nastolan osayleiskaavassa maa- ja metsätalousaluetta (M) ja alueet tulevat vastaavalla kaavamerkinnällä Lahden yleiskaavaan 2035 (Y-205). Samoin Kalkkusenjärven uusi SL-alue pienentää alueella rantavyöhykkeen (RV/1) -rasteria.

Rantaan rajoittuvan rakentamisen osalta Lahden yleiskaavassa 2035 (Y-205) esitetään rasterilla alueet (RV/1), jolla Luoteis-Nastolan osayleiskaavan merkinnät ja määräykset ovat voimassa. Tämän lisäksi Luoteis-Nastolan

osayleiskaavan RV/1-rantavyöhykkeen alueella noudatetaan yleiskaavakartan 1: Kestävä yhdyskuntarakenne strategisia kaavamerkintöjä ja -määräyksiä ja yleiskaavakarttojen 2: Kulttuuriympäristö, 3: Luonto- ja viherympäristö, 4: Vesiensuojelu ja -hallinta, 5: Kiertotalous ja 6: Kestävä liikkuminen uusia teemoja koskevia merkintöjä ja määräyksiä.

RV/2: Kallio-, Pitkä- ja Särkijärven alueen osayleiskaava

Kallio-, Pitkä- ja Särkijärven alueen osayleiskaavan ranta-alueen kaavamerkinnät ja -määräykset jäävät voimaan RV/2 rantavyöhykkeen alueella. Tämän lisäksi Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) uusien teemojen kaavamerkintöjä ja -määräyksiä noudatetaan osayleiskaavan alueella.

Edellisellä Lahden suunta -työn 2017–2020 kierroksella Kallio-, Pitkä- ja Särkijärven alueen osayleiskaavasta jäi voimaan mitoitettut ranta-alueet ja muilta osin laadittu Lahden yleiskaava 2030 (Y-203) kumosi osayleiskaavan. Nyt laadittava Lahden yleiskaava 2035 (Y-205) ei tuo muutoksia tältä osin voimassa olevaan kaavaan.

Lahden yleiskaavassa 2035 (Y-205) esitetään rasterilla alueet (RV/2), jolla Kallio-, Pitkä- ja Särkijärven alueen osayleiskaavan merkinnät ja määräykset ovat voimassa. Tämän lisäksi Kallio-, Pitkä- ja Särkijärven alueen osayleiskaavan RV/2-rantavyöhykkeen alueella noudatetaan yleiskaavakartan 1: Kestävä yhdyskuntarakenne strategisia kaavamerkintöjä ja -määräyksiä ja yleiskaavakarttojen 2: Kulttuuriympäristö, 3: Luonto- ja viherympäristö, 4: Vesiensuojelu ja -hallinta, 5: Kiertotalous ja 6: Kestävä liikkuminen uusia teemoja koskevia merkintöjä ja määräyksiä.

RV/3: Villähde-Koiskalan osayleiskaava

Villähde-Koiskalan osayleiskaavan ranta-alueen kaavamerkinnot ja -määräykset jäävät voimaan RV/3-rantavyöhykkeen alueella. Tämän lisäksi Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) uusien teemojen kaavamerkintöjä ja -määräyksiä noudatetaan osayleiskaavan alueella.

Edellisellä Lahden suunta -työn 2017–2020 kierroksella Villähde-Koiskalan osayleiskaavasta jäi voimaan Kärkjärven länsirannan rantavyöhyke ja muilta osin laadittu Lahden yleiskaava 2030 (Y-203) kumosi osayleiskaavan. Nyt laadittava Lahden yleiskaava 2035 (Y-205) ei tuo muutoksia tältä osin voimassa olevaan kaavaan.

Lahden yleiskaavassa 2035 (Y-205) esitetään rasterilla alueet (RV/3), jolla Villähde-Koiskalan osayleiskaavan merkinnät ja määräykset ovat voimassa. Tämän lisäksi Villähde-Koiskalan osayleiskaavan RV-rantavyöhykkeen alueella noudatetaan yleiskaavakartan 1: Kestävä yhdyskuntarakenne strategisia kaavamerkintöjä ja -määräyksiä ja yleiskaavakarttojen 2: Kulttuuriympäristö, 3: Luonto- ja viherympäristö, 4: Vesiensuojelu ja -hallinta, 5: Kiertotalous ja 6: Kestävä liikkuminen uusia teemoja koskevia merkintöjä ja määräyksiä.

RV/4: Iso-Kukkasen, Salajärven ja Ruuhijärven rantayleiskaava

Iso-Kukkasen, Salajärven ja Ruuhijärven rantayleiskaavan ranta-alueen kaavamerkinnot ja -määräykset jäävät voimaan RV/4-rantavyöhykkeen alueella. Tämän lisäksi Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) uusien teemojen kaavamerkintöjä ja -määräyksiä noudatetaan osayleiskaavan alueella.

Edellisellä Lahden suunta -työn 2017–2020 kierroksella Iso-Kukkasen, Salajärven ja Ruuhijärven rantayleiskaavasta jäi voimaan mitoitettut ranta-alueet ja muilta osin laadittu Lahden yleiskaava 2030 (Y-203) kumosi osayleiskaavan. Nyt laadittava Lahden yleiskaava 2035 (Y-205) ei tuo muutoksia tältä osin voimassa olevaan kaavaan.

Lahden yleiskaavassa 2035 (Y-205) esitetään rasterilla alueet (RV/4), jolla Iso-Kukkasen, Salajärven ja Ruuhijärven rantayleiskaavan merkinnät ja määräykset ovat voimassa. Tämän lisäksi Iso-Kukkasen, Salajärven ja Ruuhijärven rantayleiskaavan RV-rantavyöhykkeen alueella noudatetaan yleiskaavakartan 1: Kestävä yhdyskuntarakenne strategisia kaavamerkintöjä ja -määräyksiä ja yleiskaavakarttojen 2: Kulttuuriympäristö, 3: Luonto- ja viherympäristö, 4: Vesiensuojelu ja -hallinta, 5: Kiertotalous ja 6: Kestävä liikkuminen uusia teemoja koskevia merkintöjä ja määräyksiä.

Valtuustokaudella 2025–2029 käynnistyvään työhön siirtyvät teemat

Seuraavat teemat ja syventymistarpeet ovat nousseet esille Lahden suunta -työn 2021–2025 loppuvaiheessa, ehdotuksesta saaduissa lausunnoissa ja muistutuksissa. Näihin teemoihin ei ehditty syventymään ennen hyväksymiskäsittelyä, mutta ne siirretään tarkasteltaviksi valtuustokaudella 2025–2029 käynnistyvän työn yhteydessä.

- Tarkastellaan liito-orava-alueiden esittämistä yleiskaavakartalla.
- Huomioidaan maakunnallisten arvokkaiden rakennettujen kulttuuriympäristöjen aluerajausmuutokset yleiskaavakartalla, kun maakunnallinen selvitys valmistuu ja Päijät-Hämeen maakuntakaavan valmistelu etenee.
- Luonnonsuojeluohjelman alueet on mahdollista tuoda yleiskaavakartalle ennakoidusti luonnonsuojeluohjelman hyväksymiskäsittelyn jälkeen.
- Tarkastellaan Ämmälän ja Kaukasen alueen asumisen ja elinkeinoelämän varauksia sekä radan länsi- että itäpuolella suhteessa luonnonsuojeluohjelman Myllyojan metsään. Asuinaluevarausta ei voi

rajata enää pienemmäksi radan länsipuolella ilman, että se vaikuttaa koko Kaukasen alueen käyttömahdollisuuksiin tulevaisuudessa.

- Huomioidaan Uudenmaan ELY-keskuksen selvityksen tulokset maantieverkon seudullisesta merkittävydestä.
- Syvennetään yleiskaavan ilmastovaikutusten arviointia kokonaisvaltaisemmaksi ja käytetään ilmastovaikutusten arvioinnin tukena yleiskaavan mittakaavatasolle soveltuvaa arviointimenetelmää.
- Tarkistetaan Hollolan kunnan ehdotusvaiheen viranomaisneuvottelussa esiin tuomat, kuntarajalla sijaitsevat, yhteissuunnittelua vaativat kohteet.
- Lahden suunta -työtä kehitetään jatkuvasti erityisesti vuorovaikutuksen ja osallisten vinkkelistä. Aineistokokonaisuuden kehittäminen osallisille helpommin käsiteltäväksi kokonaisuudeksi on tärkeä näkökulma kehitystyössä huomioitavaksi.

Aiemmat käsittelyt:

Kaupunkiympäristölautakunta käsitteli Lahden suunta -työ 2021–2025: Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) ja kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman 2021–2025 ehdotusta kokouksessaan 24.4.2024 § 41.

Lautakunta hyväksyi päätösehdotuksen. Lautakunta tarkasti pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Kaupunkiympäristölautakunta teki kaupunginhallitukselle seuraavan esityksen:

”Kaupunginhallitus hyväksyy Lahden suunta -työn 2021–2025 ehdotuksen (Lahden yleiskaava 2035 (Y-205) ja kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelma 2021–2025) asetettavaksi julkisesti nähtäville ja pyytää tarvittavat lausunnot. Kaupunginhallitus antaa vastineet Lahden suunta -työn 2021–2025 luonnoksesta (Lahden yleiskaava 2035 (Y-205) ja kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelma 2021–2025) saatuihin lausuntoihin ja mielipiteisiin.”

Kaupunginhallitus käsitteli Lahden suunta -työ 2021–2025: Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) ja kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman 2021–2025 ehdotusta kokouksessaan 29.4.2024 § 178.

Kaupunginhallitus hyväksyi päätösehdotuksen.

Asian esittelijän, kaupunginjohtaja Niko Kynnäräisen päätösehdotus oli seuraava:

”Kaupunginhallitus hyväksyy Lahden suunta -työn 2021–2025 ehdotuksen (Lahden yleiskaava 2035 (Y-205) ja kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelma 2021–2025) asetettavaksi julkisesti nähtäville ja pyytää tarvittavat lausunnot. Kaupunginhallitus antaa vastineet Lahden suunta -työn 2021–2025 luonnoksesta (Lahden yleiskaava 2035 (Y-205) ja kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelma 2021–2025) saatuihin lausuntoihin ja mielipiteisiin.”

Jatkotoimenpiteet

Kaupunginhallitus antaa vastineet Lahden suunta -työ 2021–2025: Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) ja kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman 2021–2025 ehdotuksesta saatuihin lausuntoihin ja muistutuksiin. Lahden suunta -työ 2021–2025: Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) ja kestävän

kaupunkiliikkumisen ohjelman 2021–2025 ehdotuksen hyväksyy kaupunginvaltuusto.

Lahden suunta -työn 2021–2025: Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) voimaantulon myötä nykyisin voimassa olevat Lahden yleiskaava 2030 (Y-203), OYK1: Okeroisten kulttuurialueen osayleiskaava sekä OYK2: Miekkiö-Renkomäki-Ämmälän osayleiskaava kumoutuvat kokonaan.

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus

Toimenpiteet

Kh: ote ilman liitteitä + kaupunginhallituksen vastineliite lausunnon antajille (Hämeen ja Uudenmaan ELY-keskukset, Päijät-Hämeen liitto, Kymenlaakson liitto, Heinolan kaupunki, Iitin kunta, Lahden ympäristöpalvelut, Lahden museot, Lahden kaupungin vammais- ja vanhusneuvostot, Metsähallitus, Hämeen poliisilaitos) ja sitä pyytäneille kunnan jäsenille ja muistutuksen tekijöille (MTK Häme ry, Metsänhoitoyhdistys Päijät-Häme ry, Salpausselän luonnonystävät ry, Jokimaan omakotiyhdistys ry, [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]),
kv

Kv: ote ilman liitteitä lausunnon antajille (Hämeen ja Uudenmaan ELY-keskukset, Päijät-Hämeen liitto, Kymenlaakson liitto, Heinolan kaupunki, Iitin kunta, Lahden ympäristöpalvelut, Lahden museot, Lahden kaupungin vammais- ja vanhusneuvostot, Metsähallitus, Hämeen poliisilaitos) ja sitä pyytäneille kunnan jäsenille ja muistutuksen tekijöille (MTK Häme ry, Metsänhoitoyhdistys Päijät-Häme ry, Salpausselän luonnonystävät ry,

Jokimaan omakotiyhdistys ry, [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED],
[REDACTED], [REDACTED]),

sähköinen tiedoksianto Hämeen ELY -keskukselle.

Liitteet

- 3 Lahden yleiskaava 2035 (Y-205) kartta 1: Kestävä yhdyskuntarakenne
- 4 Lahden yleiskaava 2035 (Y-205) kartta 2: Kulttuuriympäristö
- 5 Lahden yleiskaava 2035 (Y-205) kartta 3: Luonto- ja viherympäristö
- 6 Lahden yleiskaava 2035 (Y-205) kartta 4: Vesiensuojelu ja -hallinta
- 7 Lahden yleiskaava 2035 (Y-205) kartta 5: Kiertotalous
- 8 Lahden yleiskaava 2035 (Y-205) kartta 6: Kestävä liikkuminen
- 9 Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelma SUMP 2021-2025
- 10 Lahden suunta 2021-2025 Osallistumis- ja arviointisuunnitelma 21.10.2024
- 11 Lahden suunta 2021-2025 tavoitteet, KV 5.9.2022
- 12 Lahden suunta -työn 2021–2025 selostus
- 13 Yleiskaavamääräyksiä täydentävät alueelliset suunnitteluohjeet 7.11.2024
- 14 Lahden suunta -työstä 2021–2025, valtuustokaudella 2025–2029 käynnistyvään työhön, siirtyvät teemat
- 15 Lahden suunta -työn 2021-2025 aloitusvaiheen viranomaisneuvottelun 1.11.2022 pöytäkirja
- 16 Lahden suunta -työn 2021–2025 ehdotusvaiheen viranomaisneuvottelun 11.9.2024 pöytäkirja
- 17 Lahden suunta -työn 2021-2025 ehdotuksesta saadut lausunnot
- 18 Lahden suunta -työn 2021-2025 ehdotuksesta saadut muistutukset
- 19 Lahden suunta -työn 2021-2025 ehdotuksesta saatujen lausuntojen tiivistelmät ja vastineet niihin

- 20 Lahden suunta -työn 2021-2025 ehdotuksesta saatujen muistutusten tiivistelmät ja vastineet niihin
- 21 Lahden suunta -työ 2021–2025 luonnos - vaikutusten arviointi 5.6.2023
- 22 Lahden yleiskaava 2035 – Liikenteellisten vaikutusten arviointi. Kaavaluonnosvaiheen taustaraportti 6.6.2023
- 23 Lahden yleiskaava 2035: Liikenteellisten vaikutusten arviointi, kaavaehdotusvaiheen liikenteellisiä vaikutuksia tarkentava taustaraportti 28.3.2024
- 24 Lahden suunta -työ 2021–2025 ehdotus - vaikutusten arviointi 15.4.2024
- 25 Vertailutaulukko luonnos- ja ehdotusvaiheen kaavamääräyksistä
- 26 Vertailukuvaparit luonnokseen ehdotusvaiheessa tehdyistä muutoksista
- 27 Lahden suunta -työn 2021–2025 luonnoksesta saatujen lausuntojen ja mielipiteiden tiivistelmät ja vastineet niihin
- 28 Asuinalueiden sosioekonominen tarkastelu
- 29 Ikäihmisten paikat ja asumisen tarpeet
- 30 Kaupunkipientaloeselvitys
- 31 Lasten ja nuorten kasvun vastuualueen palveluverkkosuunnitelma 2021
- 32 Raportti Lahden elinkeinoelämäselvitys 2024
- 33 Esiselvitys arkeologisesta selvitystarpeesta Lahden kaupungin alueella 6.11.2024
- 34 Kulttuurimaisemat Lahti 2024 pienennetty alle 40MB
- 35 Rakennettujen kulttuuriympäristöjen päivitysinventointi 22.11.2024 pienennetty 27 MB
- 36 Hulevesimerkinnot ja -määräykset Lahden yleiskaavassa – Taustaraportti liitekartoineen 2.4.2020
- 37 Lahden ekologinen verkosto. Opinnäytetyö, YAMK. Uronen, Carita. 2019
- 38 Lahden liito-oravakartoitus 2023. Julkinen versio
- 39 Yleiskaavatyön luontotyyppiselvitykset 9.10.2024 pienennetty 35MB
- 40 Selvitys Lahden tärkeimmistä ekosysteemipalveluista 2019
- 41 Virkistysalueverkoston yleissuunnitelma 2020
- 42 Lahden suunta 2021-2025-työn yleiskaavan kiertotalousteemaan liittyvät selvitykset 2022

- 43 Päijät-Hämeen tuulivoimaselvitys
- 44 Kestävät matkaketjut Päijät-Hämeessä
- 45 Alueellinen junaliikenneselvitys - Infrastruktuuri, kapasiteetti ja kalusto
- 46 Alueellisen junaliikenteen selvitys - Osaprojekti 2 - maankäyttö
- 47 Alueellisen junaliikenteen jatkoselvitys - liikennöintikustannukset ja matkustajapotentiaali
- 48 Alueellisen junaliikenteen jatkoselvitys: Matkustajapotentiaalin päivitykset
- 49 Kerava–Lahti–Kouvola aluevaraus selvitys
- 50 Junaliikenteen mahdolliset seisakepaikat Lahden kaupungissa, raportti liitekarttoineen
- 51 Päijät-Hämeen pääpyörätieverkko
- 52 Raskaan liikenteen latausinfra - Päijät-Hämeen tarpeet ja mahdollisuudet
- 53 Lahden citylogistiikka -selvitys. Raportti 2.6.2022.
- 54 Kävely kunniaan! Lahden kävely-ympäristöjen käyttäjälähtöinen suunnittelu. Diplomityö,
Erika Kukkonen, 27.3.2023
- 55 Lahden liito-oravaselvitys 2023. Salassapidettävä JulL 24.1 § 14 kohta.
- 56 Ei-julkinen asiakirja
- 57 Ei-julkinen asiakirja
- 58 Ei-julkinen asiakirja

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 10

Lahden kaupunki, Kaupunginvaltuusto, 09.12.2024

§ 129

Lahden suunta -työ 2021-2025: Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman 2021-2025 hyväksyminen

8726/10.02.00.00/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Kestävän liikkumisen asiantuntija Aliisa Heinäaro p. 044 416 3307

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto päättää hyväksyä Lahden kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman (SUMP) 2021–25, jonka tavoitevuosi on 2035.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 02.12.2024

§ 407

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Kynnäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto päättää hyväksyä Lahden kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman (SUMP) 2021–25, jonka tavoitevuosi on 2035.”

Samalla kaupunginhallitus tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Perusteluosa

Lahden suunta -työhön kuuluu oikeusvaikutteisen yleiskaavan ja kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman laatiminen koko Lahden kaupungin alueelle. Työn tavoitteena on suunnitella tulevaisuuden kestävää kaupunkia yhdessä kaupunkilaisten, toimijoiden, päättäjien ja asiantuntijoiden kanssa. Lahden suunta toteuttaa kaupungin strategiaa ja ympäristötavoitteita. Jatkuva työ etenee neljän vuoden sykleissä valtuustokausittain.

Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelma (Sustainable Urban Mobility Plan, SUMP) on Euroopan komission luoma toimintamalli eri kulkumuotojen yhteissuunnitteluun kaupunkitasolla. Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman laatiminen tukee kaupungin strategisia tavoitteita kestävän liikkumisen edistämiseksi. Ohjelman päämääränä on luoda sujuvaa, kestävää, turvallista, viihtyisää liikkumisympäristöä ja uutta liikkumiskulttuuria Lahteen. Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelma on tullut EU:n Euroopan laajuista liikenneverkkoa koskevan TEN-T-asetusuudistuksen myötä pakolliseksi kaupunkisolmukohdissa, joihin Lahden kaupunkiseutu uudistetussa asetuksessa lukeutuu. Seudullisen ohjelman laadinta on käynnissä osana Päijät-Hämeen liikennejärjestelmätyötä.

Lahden kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelma

Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelma SUMP laadittiin Lahdessa nyt toista kertaa. Ohjelma ottaa huomioon kaikki liikennemuodot: jalankulun,

pyöräilyn, joukkoliikenteen ja autoilun. Kestävän kaupunkiliikuttamisen ohjelman tavoitteena on edesauttaa liikuttamisen osalta Lahden strategian mukaisen hiilineutraalisuustavoitteen sekä MAL-sopimukseen 2021–2031 sekä kaupungin ilmasto-ohjelmaan kirjatun kestävän liikuttamisen kulkutapaosuuden (yli 50 % kaupungin sisällä tehtävistä matkoista) toteutumista.

Kestävän kaupunkiliikuttamisen ohjelma käsittää keskeisimmät kaupunkitasoiset toimet kestävän kaupunkiliikuttamisen edistämiseksi vuoteen 2035 mennessä. Ohjelmaan on päivitetty edellisen ohjelmakauden toimenpidekokonaisuuksien ja toimenpiteiden tilanne ja ryhmitelty ne kaupungin nykyisen strategian mukaisiksi. Samalla on tunnistettu uusia, kaupungin strategian mukaisia toimenpidekokonaisuuksia, joiden kehittämiseen ja toteuttamiseen tarvitaan toimenpiteitä.

Toimenpidekokonaisuudet on koottu strategian otsikoiden alle: kestävästi elinvoimainen, kestävästi hyvinvoiva ja kestävästi uudistuva.

Ohjelmassa esitetty toimenpidekokonaisuuksien priorisointi ohjaa niiden keskinäistä painotusta ja ajoittamista nelivuotisten valtuustokausien tahdissa. Lisäksi on tunnistettu jatkuvasti käynnissä olevat, läpileikkaavat kokonaisuudet.

Lahden suunta -työtä tehtiin yhdessä osallisten kanssa

Lahden suunta -työtä on tehty aktiivisesti kuntalaisia ja muita yhteistyötahoja kuullen. Osallistuminen on järjestetty osana Lahden suunta -kokonaisuutta yleiskaavan osallistumismenettelyn mukaisesti. Tämä vuorovaikutus on kuvattu tarkemmin yleiskaavan hyväksymispäätöksen yhteydessä. Samoin kestävän kaupunkiliikuttamisen ohjelman vaikutuksia on arvioitu yhdessä yleiskaavan vaikutusten kanssa ja vaikutukset on kuvattu Lahden suunta -työn ehdotuksen vaikutusten arvioinnin raportissa.

Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman viimeistely

Lahden suunta ehdotuksen nähtävillä olon jälkeen kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelmaan on lisätty saadun palautteen perusteella toimenpidekokonaisuuksien priorisointi, joka on tehty yhteistyössä työryhmän kanssa. Priorisoinnissa luokiteltiin kokonaisuudet kahdelle seuraavalle valtuustokaudelle sekä tunnistettiin kolme läpileikkaavaa kokonaisuutta. Kaikkia ohjelman osia pyritään jatkuvasti edistämään, mutta työn pääpaino on määritelty priorisoimalla kokonaisuuksia.

Valtuustokaudella 2025–2029 erityisesti edistettäviä kokonaisuuksia ovat seuraavat kuusi: joukkoliikenteen kehittäminen, houkutteleva kävelyn ja pyöräilyn ympäristö, koululaisten kestävän liikkumisen edistäminen, kestävän työmatkaliikkumisen edistäminen, sähköisen liikenteen edistäminen ja keskustavisio 2040.

Valtuustokaudella 2029–2033 edistetään erityisesti seuraavia viittä kokonaisuutta: pyöräilyn tavoiteverkko, kaupunkipyöräjärjestelmän kehittäminen, liikenteen ja liikkumisen data, liityntäpysäköinnin kehittäminen ja citylogistiikka. Myös edelliselle valtuustokaudelle määriteltyjen kokonaisuuksien edistäminen jatkuu.

Läpileikkaavat kolme kokonaisuutta ovat ominaisuuksiltaan vahvasti muita teemoja tukevia sekä jatkuvasti eteneviä. Nämä kolme ovat liikenneturvallisuus, kestävän liikkumisen viestintä ja vuorovaikutus sekä palveluverkon ja liikenteen suunnitteluyhteistyön kehittäminen.

Ehdotusvaiheessa saadun palautteen perusteella kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelmaa on täydennetty seurannan osalta. Lisäksi on tehty joitakin korjauksia ja tarkistuksia teksteihin ja muotoiluihin.

Ohjelman hyväksyminen

Lahden suunta -työtä on tehty kokonaisuutena, mutta päätöksenteossa yleiskaava ja kestävä kaupunkiliikunnan ohjelma on eriytetty eri asiakohdiksi, koska niiden hyväksymistä ja muutoksenhakua säätelee eri lainsäädäntö. Yleiskaavan hyväksymisestä on säädetty maankäyttö- ja rakennuslaissa ja kestävä kaupunkiliikunnan ohjelma etenee kuntalain mukaisesti.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Kh: kv

Kv: ote ilman liitteitä lausunnon antajille (Hämeen ja Uudenmaan ELY-keskukset, Päijät-Hämeen liitto, Kymenlaakson liitto, Heinolan kaupunki, Iitin kunta, Lahden ympäristöpalvelut, Lahden museot, Lahden kaupungin vammais- ja vanhusneuvostot, Metsähallitus, Hämeen poliisilaitos) ja sitä pyytäneille kunnan jäsenille ja muistutuksen tekijöille (MTK Häme ry, Metsänhoitoyhdistys Päijät-Häme ry, Salpausselän luonnonystävät ry, Jokimaan omakotiyhdistys ry, [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]),

sähköinen tiedoksi Hämeen ELY -keskukselle.

Liitteet

59 Kestävän kaupunkiliikunnan ohjelma SUMP 2021-2025

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 10

Lahden kaupunki, Kaupunginvaltuusto, 09.12.2024

§ 130

Valtuustoaloite: Lahden kaupunki käynnistää Lahden Talot -konsernin myyntiprosessin selvityksen osana Lahden kaupungin talouden tasapainottamista

1904/00.01.01.03/2024

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Omistajaohjauksen johtaja Veli-Pekka Ignatius p. 044 716 1895

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto merkitsee aloitteen ja siitä annetun lausunnon tiedokseen todeten, että aloitteessa tarkoitettu asia on tullut tässä yhteydessä riittävästi selvitettyksi.

Käsittely

Keskustelun kuluessa valtuutettu Jetta Laakso teki seuraavan palautusehdotuksen:

”Lahden kaupunginvaltuusto päättää palauttaa valtuustoaloitteen ‘Lahden kaupunki käynnistää Lahden Talot -konsernin myyntiprosessin selvityksen osana Lahden kaupungin talouden tasapainottamista’ takaisin uudelleen valmisteluun, koska:

Lahden Talojen omaisuuden myynti olisi kaupungille sekä yhtiölle haitallista. On myös syytä huomioida, että myynnin kannattamattomuuteen päädyttiin jo kertaalleen vuoden takaisissa

selvityksissä ja valtuuston tahdosta.

Omaisuuksien myynti halvaannuttaisi yhtiön toimintaa ja olisi lisäksi päinvastainen viesti, mitä valtuusto on aikaisemmin päättänyt.

Valtuusto on aikaisemmin linjannut, että Lahden Talojen tulee kasvattaa vapaan rahan osuuttaan vuokrakiinteistöissään ja parantaa osingonmaksukykyään. Kiinteistöjen myynti johtaisi täysin päinvastaiseen tilanteeseen ja olisi valtuustolta ristiriitainen, linjaton päätös.

Tällaisenaan aloite on aivan liian kapeakatseinen eikä huomioi kaupungin kokonaisuutta ja Lahden Talojen tärkeää roolia kaupunkilaisten hyvän asumisen ja sitä kautta hyvinvoinnin turvaajana.

Jos jotain selvitetään, on se tehtävä riittävän laaja-alaisesti ja rampauttamatta hyvin hoidettua kaupungin omaisuutta.”

Ehdotusta kannatettiin.

Julistettuaan keskustelun asian palauttamisen osalta päättyneeksi puheenjohtaja totesi, että valtuutettu Jetta Laakso valtuutettu Pasi Karjalaisen kannattamana oli tehnyt edellä mainitun kannatetun palautusehdotuksen.

Puheenjohtajan selostus hyväksyttiin.

Tämän jälkeen puheenjohtaja esitti äänestettäväksi siten, että ne, jotka kannattavat asian käsittelyn jatkamista, äänestävät jaa, ja ne, jotka kannattavat valtuutettu Jetta Laakson palautusehdotusta, äänestävät ei.

Äänestysesitys hyväksyttiin. Suoritettussa äänestyksessä todettiin, että asian käsittelyn jatkamista kannatti 38 valtuutettua ja valtuutettu Laakson

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 10

palautusehdotusta 21 valtuutettua. Äänestysluettelo on pöytäkirjan liitteenä.

Kaupunginvaltuusto näin ollen jatkoi asian käsittelyä.

Tämän jälkeen kaupunginvaltuusto hyväksyi kaupunginhallituksen ehdotuksen.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 02.12.2024

§ 409

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

"Kaupunginvaltuusto merkitsee aloitteen ja siitä annetun lausunnon tiedokseen todeten, että aloitteessa tarkoitettu asia on tullut tässä yhteydessä riittävästi selvitetyksi."

Käsittely

Kaupunginvaltuuston III varapuheenjohtaja Rami Lehto ilmoitti esteellisyytensä (HL 28.1 § 5 k.) ja poistui asian käsittelyn ajaksi.

Käsittelyn aikana kaupunginhallituksen jäsen Minna Lampinen teki hylkäysesityksen. Kaupunginhallituksen puheenjohtaja Sirkku Hildén kannatti hylkäysesitystä. Puheenjohtaja totesi, että on tehty kannatettu esittelijän päätösehdotuksesta poikkeava muutosesitys, jota ei voida hyväksyä yksimielisesti, vaan asiasta tulee äänestää. Puheenjohtaja teki seuraavan äänestys ehdotuksen nimenhuutoäänestyksenä: Ne, jotka kannattavat esittelijän pohjaehdotusta äänestävät JAA, ja ne, jotka kannattavat jäsen Lampisen muutosesitystä äänestävät EI. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritetussa äänestyksessä annettiin 7 JAA-ääntä (Kaikkonen, Aaltonen, Talja, Ratia, Tuomi, Rautapää, Putula) ja 2 EI-ääntä (Lampinen, Hildén). Puheenjohtaja totesi pohjaesityksen tulleen hyväksytyksi. Äänestyslista on päätöksen liitteenä.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Konserni- ja tilajaosto, 18.11.2024

§ 101

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Omistajaohjauksen johtaja Ignatius Veli-Pekka

Päätösehdotus

Konserni- ja tilajaosto päättää antaa omistajapoliittisena ohjeenaan Lahden Talot Oy:lle käynnistää selvitystyön, jonka tavoitteena on lisätä kaupungille maksettavia osinkoja myymällä tarkoituksenmukaisia osia Lahden Talot Oy:n vapaarahoitteisesta kiinteistökannasta.

Konserni- ja tilajaosto päättää antaa vastauksenaan valtuustoaloitteeseen perusteluosassa esitetyn.

Käsittely

Asian käsittelyn kuluessa jäsen Sirkku Hildén teki hylkäysesityksen. Hylkäysesitystä kannatti jäsen Erkki Nieminen. Puheenjohtaja totesi, että asiasta täytyy äänestää. Puheenjohtaja esitti, että äänestys suoritetaan nimenhuutoäänestyksenä ja esitti äänestettäväksi siten, että ne, jotka kannattavat esittelijän päätösehdotusta, äänestävät JAA, ja ne, jotka kannattavat jäsen Sirkku Hildénin hylkäysesitystä, äänestävät EI. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritettussa äänestyksessä annettiin 3 JAA-ääntä (Kaikkonen Jouni, Rantanen Ida ja Ratia Jorma) ja 2 EI-ääntä (Sirkku Hildén ja Erkki Nieminen). Äänestyslista otettiin pöytäkirjan liitteeksi.

Puheenjohtaja totesi esittelijän päätösehdotuksen tulleen hyväksytyksi.

Perusteluosa

Valtuutettu Tuomas Sorsa ja 22 muuta valtuutettua 15.4.2024:

”Lahden kaupungin yleinen taloustilanne

Lahden kaupungin taloustilanne on erittäin haastava. Lahden kaupunginhallituksen nimeämä työryhmä aloittaa talouden tasapainotukseen liittyvän työskentelyn nopeutetulla aikataululla ja tämä tulee tarkoittamaan merkittäviä toimenpiteitä lahtelaisten kannalta. Investointien sekä palveluiden leikkaukset sekä veronkorotukset ovat varmasti työryhmän agendalla.

Lahden Talot Oy on yksi Lahden 100 % omistuksessa olevista konserniyhtiöistä. Lahden Talot Oy omistaa itse kaksi tytäryhtiötä (Lahden Asunnot Oy sekä Lahden Palveluasunnot Oy). Lahden Talot toimivat kilpailuilla markkinoilla. Lahden Talot- konsernin kokonaisliikevaihto oli vuonna 2023 n. 57 miljoonaa euroa ja käyttökatetta konserni teki noin 22 miljoonaa euroa. Taseen loppusumma oli noin 420 miljoonaa euroa. Lahden Talot -konserni on tulouttanut osinkoja Lahden kaupungille 0,5 milj. euroa vuodessa ja taso on pysynyt samana useamman vuoden ajan. Lahden Talot -konsernin yritysarvoksi on arvioitu yli 600 miljoonaa euroa.

Lahden kaupunki käynnistää Lahden Talot -konsernin strategisen tarkastelun sekä myyntiprosessin selvityksen osana Lahden kaupungin talouden tasapainottamista

Osana Lahden kaupungin talouden tasapainotustavoitteita on syytä tarkastella kaikki mahdolliset keinot. Lahden Talot -konsernin myynti rajattiin poliittisella päätöksellä tarkastelun ulkopuolelle ja nykyisessä toimintaympäristössä tämä päätös pitää tarkastella uudelleen. Näin ollen Lahden Talot -konsernin rooli ja mahdollinen myynti kaupungin talouden vahvistamiseksi tulee perata läpi. Myynnin selvittäminen on verrattain vaativat prosessi ja se tuleekin käynnistää välittömästi. Konsernin myynti tulee kokonaisuudessaan vaatimaan mm. lainojen uudelleen järjestelyn, jonka myötä Ara-rajoitteista päästään irtautumaan. Selvitystyön monimutkaisuuden takia tämä selvitystyö tulee käynnistää välittömästi.

Arvioitu potentiaali (tarkentuu tarkastelun edetessä)

Lahden Talot -konsernin myyntiin sisältyy merkittäviä potentiaaleja Lahden kaupungin talouden näkökulmasta; joskin myyntiprosessiin liittyy useita

epävarmuuksia ja selvitystä vaativia yksityiskohtia. Konsernin velaton arvo tarkentuu myyntiprosessin selvityksen aikana. Lahden kaupunginvaltuuston hyväksymän sijoitussuunnitelman mukaan 2,4 %:n reaalityötolla (ts. inflaatiokorjattu tuotto), sekä myyntitulot täysin sijoitettuna tämä tulee kuitenkin tarkoittamaan nykyistä osinkotasoa merkittävästi korkeampaa tuottoa Lahden kaupungille (arvio 8–10 milj. € vuodessa, tarkentuu selvityksen aikana). Verrattuna nykyiseen osinkotasoon tasoa voidaan pitää merkittävästi suurempana (0,5 milj. €) ja selvittämisen arvoisena. Tämän lisäksi velkoja poistuu suoraan Lahti-konsernin taseesta merkittävästi (arvio 240–270 milj. €, tarkentuu selvityksen aikana), joka parantaa Lahden kaupungin suhteellista velkaantuneisuutta huomattavasti (kuntalaki 129 §).”

Vastaus valtuustoaloitteeseen

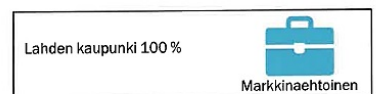
Loppuvuodesta 2023 Lahden kaupungin yhtiöomaisuuden tarkasteluun kilpailutettiin asiantuntijapalveluja tuottava kumppani. Kilpailutuksen perusteella KPMG Oy Ab:n valittiin palveluntuottajaksi Lahti-konsernissa tehtävien mahdollisten muiden kuin Lahti Energia Oy:tä koskevien yritysjärjestelyjen tueksi (10.01.2024, 1/2024).

Lahden kaupungin omistajaohjauspalvelut antoi KPMG Oy Ab:lle huhtikuussa 2024 toimeksiannon laatia Lahden Talot -konsernin käyvän arvon analyysin ja myytävyyteen liittyvän selvityksen. Selvityksessä tarkasteltiin Lahden talot -konsernia koskevia ARA-rajoitteita ja mahdollisuuksia ja keinoja irtaantua rajoitteista. Selvitys on esitetty tämän asian aiemman käsittelyn liitteissä.

Konserni- ja tilajaosto on tehnyt kaikille merkittävälle konserniyhtiöille yhtiökohtaiset omistajastrategiat. Lisäksi kaupunginvaltuusto on osana

talousarviota määrittänyt yhtiöille tavoitteet. Lahden Talot Oy:n omistajastrategiassa tahtotilaksi määritettiin osinkotulojen kasvattaminen ja lisäksi todettiin, että yhtiön strategista roolia tulee vahvistaa mm. opiskelija-asumisen kehittämällä. Lahden Talot Oy:n kehittämistavoitteeksi asetettiin vapaarahoitteisen kiinteistökannan kasvattaminen osingonjaon mahdollistajana.

Lahden Talot Oy:n omistajastrategia

Tehtävä	Toimiala yhtiöjärjestyksestä: Yhtiön toimialana on rakennuttaa tai hankkia omistukseensa tai hallintaansa vuokra-, omistus- ja osuomistusasuntoja, sekä tarjota niitä vuokrattavaksi. Omistamisen tarkoitus: strateginen, finanssi
Omistajastrateginen tahtotila	Strateginen rooli: Kaupungin strategiaa tukevaa roolia tulisi lisätä, opiskelija-asunnot uusi strateginen rooli Tehostuminen: Osinkotuoton kasvattaminen
Omistamisen riskit	Kaupungin vastuut arvioidaan kuntalain 129 § mukaan Strategisen roolin alikäyttö Omistaja-arvon kehitys; kannattavuus ja kilpailukyyn säilyminen
Kehittämistavoitteet	Vapaarahoitteisen asuntokannan osuuden kasvattaminen osingonjaon mahdollistajana Asuntopoliittisen ohjelman ohjaava vaikutus kaupunkistrategian toteuttamisessa

Talousarviossa 2024 valtuusto antoi Lahden Talot Oy:lle seuraavat yhtiökohtaiset tavoitteet:

- Turvallinen, kohtuuhintainen ja energiatehokas vuokra-asuminen.
- Oman pääoman tuotto vähintään 10 %.
- Osallistuminen MAL-sopimuksen toteuttamiseen.

Lahden Talot -konsernin omistamista asunnoista n. 8 % on vapaarahoitteisia ja loput 92 % ARA-kohteita. ARA-kohteet ovat valtion tuella rakennettuja vuokra-asuntoja, joita koskevat laissa säädetyt käyttö- ja luovutusrajoitukset. ARA-kohteita koskevat rajoitteet rajaavat

merkittävästi omistajan tai yhtiön mahdollisuutta myydä ARA-rajoitteiden piirissä olevia kohteita ja alentavat myynnistä saatavaa potentiaalista kauppahintaa. Rajoitteet rajoittavat myös omistajalle maksettavaa osinkotasoa. ARA-kohteet voidaan luovuttaa ainoastaan muille ARA:n nimeämille yleishyödyllisille yhtiöille ja kohteiden korkein sallittu luovutushinta on ARAn määrittelemä luovutuskorvaus. Käytännössä siis potentiaalisten ostajien määrä on hyvin rajattu.

Konsernin vapaarahoitteiset kohteet ovat emoyhtiö Lahden Talot Oy:n omistuksessa. Markkinaehtoinen hinnanmäärittely on mahdollista vain näissä vapaarahoitteisissa kohteissa. KPMG Oy Ab:n laatimassa selvityksessä todetaan, että vapaarahoitteisen kiinteistöomaisuuden myynnillä voidaan saavuttaa arvion mukaan 32-43 miljoonan euron myyntitulo. Vapaarahoitteinen kiinteistökanta ei ole laadultaan eikä myytävyydeltään tasalaatuista johtuen siitä, että kiinteistöt ovat rakennettu eri aikoina, kiinnostavuudeltaan erilaisille alueille ja peruskorjauksia on toteutettu tarvelähtöisesti. Koko vapaarahoitteista kiinteistökantaa tulee tarkastella, mutta huomioon tulee ottaa myös osakokonaisuuksien tarkastelu ja löytää optimaalinen ratkaisu mahdollisesti myytävistä kiinteistöistä. Mahdollinen myynti tulee toteuttaa suunnitelmallisesti ottaen huomioon kaupungin asuntopolitiikka, markkinatilanne sekä myynnin kannalta optimaalinen ajankohta.

Lahden Talot Oy maksaa kasvavaa osinkoa, vuonna 2024 600 000 euroa. Osinkotason kehittymistä mahdollistaa yhtiön vapaarahoitteisen kannan kasvu, mutta osinkotuottojen kasvu on omistajan näkökulmasta liian hidasta, että siitä olisi välitöntä apua kaupungin heikkoon taloustilanteeseen.

Vaparaahoitteisen kiinteistökannan tai sen osien irrottaminen Lahden Talot -konsernista saattaa vaikuttaa muuhun liiketoimintaan, mutta sillä ei tunnisteta olevan suuria vaikutuksia yhtiön toimintaan. Tehtävä tarkastelu tarkentaa mahdollisen myynnin vaikutuksia niin Lahti- konserniin kuin Lahden Talot- konserniin. Tämänhetkisen tiedon valossa vaparaahoitteisen kannan tai osan siitä poistuminen heikentäisi yhtiön osingonmaksukykyä vain vähän tuloksenteon näkökulmasta. Myynnin onnistumisella tunnistetaan olevan merkittäviä myönteisiä vaikutuksia Lahden Talot Oy:n mahdollisuudelle maksaa kaupungin talousahdinkoa helpottava lisäosinko kertaluoteisesti.

Toimenpiteet valtuustoaloitteen johdosta

Konserni- ja tilajaosto päättää antaa omistajapoliittisena ohjeenaan Lahden Talot Oy:lle käynnistää selvitystyön, jonka tavoitteena on lisätä kaupungille maksettavia osinkoja myymällä tarkoituksenmukaisia osia Lahden Talot Oy:n vaparaahoitteisesta kiinteistökannasta.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Kh: kv

Kv: ote Lahden Talot Oy

Liitteet

6 Äänestyslista KTJ 18.11.2024 § 101

o

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 10

- 61 Käyvän arvon analyysi ja myytävyyteen liittyvä selvitys - Lahden Talot - 10.5.2024 -
JULKINEN
- 62 KH 2.12.2024 § 409 äänestyslista
- 63 Äänestysluettelo KV 9.12.2024 § 131 palautusesitys Laakso

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 10

Lahden kaupunki, Kaupunginvaltuusto, 09.12.2024

§ 131

Viheralueohjelma 2035

4688/10.03.01.05/2024

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Maisema-arkkitehti Silvast Maria p. 044 416 3044

Päätös

Kaupunginvaltuusto hyväksyi kaupunginhallituksen ehdotuksen ja käsittely-kohdassa mainitut tekniset tekstimuutokset liitteeseen 1.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto hyväksyy Lahden viheralueohjelma 2035:n.

Käsittely

Keskustelun kuluessa valtuutettu Riina Puusaari teki kaksi seuraavaa teknistä tekstimuutosesitystä liitteen 1 sivulle 34:

”Sivu 34, vasen palsta, toinen kappale:

Korvattava lause: ”Lahden luonnonsuojeluohjelma valmistui 2023.”

Uusi lause: ”Lahden luonnonsuojeluohjelma on valmistelussa ja tuodaan hyväksymiskäsittelyyn vuoden 2025 aikana.”

Korvattava lause: ”Suojeluohjelma kattaa vuodet 2023-2030.”

Uusi lause: ”Suojeluohjelma ulottuu vuoteen 2030 asti.”

Ehdotusta kannatti valtuutettu Jouni Kaikkonen.

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 10

Tämän jälkeen kaupunginvaltuusto hyväksyi tekniset tekstimuutokset yksimielisesti.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 02.12.2024

§ 408

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto hyväksyy Lahden viheralueohjelma 2035:n.”

Kaupunginhallitus tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunkiympäristölautakunta, 13.11.2024

§ 141

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 10

Esittelijä

Suunnittelujohtaja Helminen Juha

Päätösehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta päättää esittää kaupunginhallitukselle, että se esittää edelleen Lahden kaupunginvaltuustolle, että valtuusto hyväksyy Lahden viheralueohjelma 2035:n.

Perusteluosa

Lahden strategisena tavoitteena on olla ympäristökaupunki. Lahdella on tavoitteena olla hiilineutraali ja luontopositiivinen. Luontopositiivisuuteen pyritään pääsemään vuoteen 2030 mennessä. Lahden keskustavisiossa yksi keskeisistä kehityskohteista oli kaupunkivihreän lisääminen keskustan alueelle. Lahden viheralueohjelman päivitys vastaa osaltaan näihin tavoitteisiin.

Lahden viheralueohjelma 2035 on uudistettu versio Lahden nykyisestä viheralueohjelmasta, jonka tavoitevuosi oli 2025. Päivitetyssä viheralueohjelmassa on painotettu erityisesti ilmastonmuutokseen sopeutumista, luontokadon hillitsemistä sekä viheralueiden hyvinvointi- ja elinvoimavaikutuksia. Talouden tasapainottamistarpeiden myötä myös resurssien suunnitelmallinen kohdentaminen on noussut keskeiseksi aiheeksi.

Viheralueohjelma on strateginen suunnitelma, jossa linjataan kaupungin yhteiset toimintatavat liittyen viheralueiden suunnitteluun, rakentamiseen ja kunnossapitoon. Ohjelmassa asetetaan tavoitteet toiminnalle ja listataan toimenpiteitä, joilla näihin päästään. Viheralueohjelman linjausten perusteella laaditaan tarkempia periaatteita eri osa-alueiden toimintaohjeiksi. Esimerkiksi metsien hoidosta, vieraslajien torjunnasta, luonnonsuojelualueiden perustamisesta ja leikkipaikkaverkostosta

laaditaan tai on laadittu tarkemmat suunnitelmat, joissa pureudutaan tarkemmin yksityiskohtiin.

Viheralueohjelmaa on valmisteltu kaupungin sisäisesti laajassa yhteistyössä organisaation eri yksiköiden välillä. Ohjelmaa on myös esitelty asukkaille kesällä ja syksyllä 2024. Ohjelman toteutumista tullaan seuraamaan vuosittain mittareilla, jotka viedään Lahden ympäristövahti-palveluun.

Viheralueohjelman tavoitteet on jaettu viiteen teemaan: Luonto, Ilmasto, Maisema, Ihminen ja Tieto. Tavoitteet koskevat kaikkia kaupungin maantieteellisen alueen viheralueita. Viheralueohjelman toimenpiteet koskevat kaupungin omaa toimintaa. Välillisesti toimenpiteiden toteuttaminen voi koskea myös yksityisiä alueita.

Viheralueohjelman toimenpiteistä on laadittu erillinen taulukko, jossa toimenpiteille on nimetty päävastuutaho sekä arvio aloittamisvuodesta. Lisäksi on arvioitu toimenpiteiden kustannusvaikutuksia. Toimenpiteitä toteutetaan vuosittaisten henkilöresurssien ja budjettiraamien mukaisesti. Myös hankerahoituksia voidaan hakea, mikäli sopivia rahoitushakuja tulee.

Viheralueohjelman 2035 tavoitteena on parantaa Lahden kaupungin viherympäristöä ja sosiaalista hyvinvointia. Se vastaa tehokkaasti ilmastonmuutoksen, luontokadon ja ihmisten hyvinvoinnin haasteisiin. Ohjelmaa tarkastellaan vuosittain, jolloin määritellään millä resursseilla eri toimenpiteitä voidaan lähteä viemään eteenpäin. Yhteinen tahtotila ja toimintatavat ovat ohjelman tärkeimpiä periaatteita.

Liitteet: Lahden viheralueohjelma 2035, toimenpidetaulukko ja vaikutusten ennakoarviointi.

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 10

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Kh: kv

Kv: -

Liitteet

- 64 Viheralueohjelma 2035
- 65 Viheralueohjelma 2035 toimenpidetaulukko
- 66 Viheralueohjelma 2035 vaikutusten ennakoarviointi

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 10

Lahden kaupunki, Kaupunginvaltuusto, 09.12.2024

§ 132

Hallintosäännön muuttaminen

1523/00.01.01.00/2024

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Hallintojohtaja Anu Valtavaara p. 044 716 1416

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto päättää hyväksyä liitteenä olevan hallintosäännön olemaan voimassa 1.1.-31.5.2025 välisen ajan.

Kaupunginvaltuusto päättää hyväksyä liitteenä olevan hallintosäännön tulemaan voimaan 1.6.2025 alkaen.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 02.12.2024

§ 410

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto päättää hyväksyä liitteenä olevan hallintosäännön olemaan voimassa 1.1.-31.5.2025 välisen ajan.

Kaupunginvaltuusto päättää hyväksyä liitteenä olevan hallintosäännön tulemaan voimaan 1.6.2025 alkaen.”

Käsittely

Asiaan oli ennen kokousta toimitettu uudet liitteet, joihin oli tehty teknisiä muutoksia sekä muutosmoniste, jossa tekniset muutokset selostettiin.

Perusteluosa

Vuoden 2025 alusta voimaan tulevien lainsäädäntömuutosten vuoksi Lahden kaupungin hallintosääntöä on tarpeellista muuttaa. Samalla hallintosääntöön tehdään myös muita lisäyksiä, täsmennyksiä ja teknisiä korjauksia.

Kaupunginvaltuusto päätti 7.10.2024 § 106 muutoksista kaupungin toimielinorganisaatioon 1.6.2025 alkaen ja periaatteista hallintosääntömuutoksen jatkovalmistelun osalta. Toimielinorganisaatiota koskevat toimivaltasäännökset tuodaan nyt päätöksentekoon.

1.1.2025 VOIMAAN TULEVAT MUUTOKSET

Työllisyyspalveluasiat

Hallintosääntöön lisätään säännös, että Lahden kaupungin työvoimaviranomaisena toimii elinvoima- ja työllisyysjaosto, joka vastaa työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain (380/2023), työllistymisen monialaisesta edistämisestä annetun lain (381/2023) ja kotoutumisen edistämisestä annetun lain (681/2023) mukaisista tehtävistä,

lukuun ottamatta yksilöitä koskevia päätöksiä. Näistä päättää työllisyyspalvelujohtaja. Elinvoima- ja työllisyysjaosto hyväksyy työllisyyspalvelujen palvelusuunnitelman ja seuraa tavoitteiden toteutumista. Toimivaltasäännökset kirjataan hallintosäännön kaupunginhallitusta, konsernihallintoa ja elinvoiman palvelualueita koskevaan toimivaltataulukkoon.

Rakentamislain voimaantulosta johtuvat muutokset

Uusi rakentamislaki (751/2023) korvaa pääosin maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 1.1.2025 alkaen. Jäljelle jäävä osa muuttuu alueidenkäyttölainsäädännön osaksi. Viittaukset näihin lakeihin päivitetään kaupunkiympäristön palvelualueen toimivaltataulukkoon. Toimivallan jakoa tarkistetaan kaupunkisuunnittelun ja rakennusvalvonnan yksikön välillä, ja maisematyölupia sekä osoitenumeroita koskevat kohdat poistetaan tarpeettomina.

Vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen hyväksyminen

Toimivalta vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen hyväksymiseen (vesihuoltoL 8 §) ehdotetaan siirrettäväksi valtuustolta kaupunkiympäristölautakunnalle päätöksentekoprosessin yksinkertaistamiseksi. Kyse on teknisestä asiasta, jossa käytännössä uudet edellisen päätöksen jälkeen asemakaavoitetut alueet liitetään toiminta-alueeseen.

Kansainväliset ruumiinkuljetukset

Kansainvälisen ruumiiden kuljettamista koskevan sopimuksen voimaansaattamisesta annetun muutosasetuksen 2 §:n mukaan sopimuksen tarkoittama toimivaltainen viranomaisalue on Suomessa sen kunnan asianomaisen toimielimen määräämä terveystarkastaja, josta kansainvälinen kuljetus alkaa. Kaupunkiympäristön palvelualueen

toimivaltataulukkoon lisätään täsmennys, että toimielimenä toimii rakennus- ja ympäristölautakunta.

Sijoitustoimet ja vakuuksien hyväksyminen

Hallintosäätöön lisätään kaupunginhallituksen tehtäväksi sijoitustoimien varainhoidon ulkoistamisen ja varainhoitomallin hyväksyminen.

Kaupunginjohtaja päättää sijoituksista hallituksen ohjeiden mukaisesti.

Lisäksi kaupunginjohtaja hyväksyy vakuudet kaupungin määräysvallassa oleville yhteisöille, ja kaupunginhallitus päättää vakuuksista muiden yhteisöjen osalta. Lisäykset perustuvat kuntalain 129 §:ään.

Jäämistövarojen kohdentaminen

Hyvinvoinnin ja vapaa-ajan lautakunta päättää suurien jäämistövarojen (>50 000 €) käytöstä ja viranhaltija pienempien varojen osalta. Tämä mahdollistaa jäämistövarojen joustavan hyödyntämisen.

Valtuustotoimikunnan varajäsenet

Valtuustoa koskevien sääntöjen 1 a §:n mukaan kaupunginvaltuuston puheenjohtajisto toimii valtuustotoimikunnan varsinaisina jäseninä, ja jokaiselle valitaan varajäsen. Käytännössä toimikunnan työskentelyssä on kuitenkin korostunut puheenjohtajiston asema sekä siihen liittyvät velvoitteet ja sidosryhmäsuhteet. Varajäseniä ei siksi ole kutsuttu kokouksiin jäsenten poissa ollessa. Tämän vuoksi viittaus varajäseniin ehdotetaan poistettavaksi tarpeettomana.

Teknisiä muutoksia

Hallintosäätöön on tehty teknisiä korjauksia ja täsmennyksiä, päivitetty nimikkeitä (esim. esimies → esihenkilö) ja termejä (esim. johtosäätö → toimintasäätö; sivistyksen palvelualueen yksiköiden nimet). Lisäksi on

yhtenäistetty hallinnollisten käsitteiden, lakiviittausten ja erilaisten lyhenteiden käyttöä sekä poistettu hallintosäännöstä tarpeettomia kohtia.

1.6.2025 VOIMAAN TULEVAT MUUTOKSET

Kaupunginhallituksen toimivalta

Kaupunginhallitus vastaa 1.6.2025 alkaen kaikista omistajaohjauksen tehtävistä, jotka aiemmin jakoutuivat kaupunginhallituksen ja konserni- ja tilajaoston kesken. Lisäksi kaupunginhallitus ottaa vastuulleen kaikki toimitila-asiat sekä elinkeino-, ympäristö-, korkeakoulu- ja työllisyyspolitiikan. Elinvoima- ja hyvinvointilautakunta vastaa puolestaan elinkeino- ja työllisyyspalveluista ja korkeakouluysteistyöstä sekä toteuttaa ympäristöpolitiikan mukaisia toimia. Päätöksenteon keskittäminen vahvistaa kaupunginhallituksen roolia kaupunkikonsernin toiminnan ohjauksessa ja koordinoinnissa sekä parantaa kaupungin kykyä toimia laaja-alaisessa yhteistyössä eri sektoreiden ja sidosryhmien kanssa.

Lautakuntien toimivalta

Lukiokoulutus, liikunta- ja kulttuuripalvelut sekä osallisuuden, hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen siirretään elinvoima- ja hyvinvointilautakunnan alaisuuteen.

Vaikka lukiokoulutus on yleissivistävää koulutusta, sen siirto elinvoima- ja hyvinvointilautakunnan alaisuuteen on perusteltua koska lukiokoulutuksella on merkittävä rooli alueellisen osaamisen kehittämisessä sekä elinkeino- ja työllisyysnäkökulmien edistämisessä. Lukioasioiden käsittely samassa lautakunnassa korkeakouluysteistyöasioiden kanssa mahdollistaa tiiviimmän yhteistyön ja tarjoaa synergiaetuja. Lisäksi

yhteydet muihin toisen asteen toimijoihin, kuten koulutuskeskus Salpaukseen, vahvistuvat luontevasti.

Liikunta- ja kulttuuripalvelut ovat tärkeä osa kaupungin elinvoimaisuutta, minkä johdosta ne siirretään elinvoima ja hyvinvointilautakuntaan.

Osallisuuden sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen liittyy kaikkeen kaupungin toimintaan, mutta sitä koskevan päätöksenteon siirtäminen elinvoima- ja hyvinvointilautakuntaan mahdollistaa tehokkaimmalla tavalla näiden näkökulmien kokonaisvaltaisen käsittelyn. Myös jäämistövaroja koskeva päätöksenteko kuuluu 1.6.2025 alkaen elinvoima- ja hyvinvointilautakunnalle.

Vastaavasti edellä todetut tehtävät poistetaan sivistyksen palvelualueen erillissäännöistä. Sivistyslautakunnan alaisuuteen siirretään hyvinvoinnin ja vapaa-ajanlautakunnalle kuulunut nuoriso- sekä kirjasto- ja tietopalveluiden järjestäminen ja kehittäminen. Wellamo-opiston johtokunnan ja kaupunkiympäristön palvelualueella toimivien lautakuntien toimivaltaan ei esitetä muutoksia.

Muita yksittäisiä muutoksia

Nuorisovaltuuston edustajalla myönnetään läsnäolo- ja puheoikeus elinvoima- ja hyvinvointi-, sivistys- ja kaupunkiympäristölautakuntien kokouksissa. Säännöksellä edistetään nuorten vaikuttamismahdollisuuksia.

Teknisenä muutoksena korjataan valtuuston 7.10.2024 § 106 hyväksymiin säännöksiin hyvinvointi- ja elinvoimalautakunnan nimi elinvoima- ja hyvinvointilautakunnaksi. Nimimuutos kuvastaa vahvemmin toimielimen ja palvelualueen yhteyttä.

JATKOVALMISTELU

Hallintosäännön toimielimiä koskevilla muutoksilla on merkittäviä vaikutuksia viranhaltijaorganisaatioon, minkä johdosta asiaa tullaan käsittelemään yhteistoiminnassa. Hallintosäännön muutokset viranhaltijaorganisaatioon tuodaan päätöksentekoon keväällä 2025.

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus

Toimenpiteet

Kh: kv

Kv: säädöskokoelma

Liitteet

- 67 Lahden kaupungin hallintosääntö 1.1.-31.5.2025, muutokset näkyvillä
- 68 Lahden kaupungin hallintosääntö 1.1.-31.5.2025, puhdas versio
- 69 Lahden kaupungin hallintosääntö 1.6.2025, muutokset näkyvillä
- 70 Lahden kaupungin hallintosääntö 1.6.2025, puhdas versio

Lahden kaupunki, Kaupunginvaltuusto, 09.12.2024

§ 133

Kokouksessa jätettävät valtuustoaloitteet

75/00.01.01.03/2024

Päätös

Kokouksessa ei jätetty valtuustoaloitteita.

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto lähettää aloitteet kaupunginhallituksen käsiteltäviksi.

Perusteluosa

Hallintosäännön kaupunginvaltuustoa koskevien sääntöjen 9 §:n mukaan kokouskutsussa mainittujen asioiden käsittelyn jälkeen on valtuustoryhmällä ja valtuutetulla oikeus, ilmoitettuaan siitä aikaisemmin puheenjohtajalle, tehdä kirjallisia aloitteita kaupungin toimintaa ja hallintoa koskevista asioista. Aloite annetaan puheenjohtajalle se jälkeen, kun se on esitelty valtuustolle.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

-

Kaupunginvaltuusto

Pöytäkirja

Muutoksenhakuohje koskee pykäläiä: § 125, § 126, § 129, § 130, § 131, § 133

nro 10

Lahden kaupunki

MUUTOKSENHAKUKIELTO

oikaisuvaatimus/kunnallisvalitus

Koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa, kuntalain 136 §:n nojalla tästä päätöksestä ei saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta.

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja
Muutoksenhakuohje koskee pykäläiä: § 127, § 128, § 132

nro 10

Lahden kaupunki

VALITUSOSOITUS, kunnallisasiat

Valitusoikeus ja valitusperusteet

Kunnallisvalituksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, päätöksen tehnyt viranomaisen on ylittänyt toimivaltansa tai päätös on muuten lainvastainen.

Valitusviranomaisen

Hämeenlinnan hallinto-oikeus

Yhteystiedot

www.oikeus.fi/hallintooikeudet/hameenlinnanhallinto-oikeus

Raatihuoneenkatu 1

13100 Hämeenlinna

029 56 42210

faksi 029 56 42269

hameenlinna.hao(at)oikeus.fi

Aukioloaika on maanantaista perjantaihin klo 8.00-16.15.

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/#/>

Valitusaika ja sen alkaminen

Kunnallisvalitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa. Annettaessa päätös asianosaiselle tiedoksi hänen suostumuksellaan sähköisenä viestinä hänen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

Muuta tiedoksiantotapaa käytettäessä asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana. Valitusaika taloudellisin ja tuotannollisin perustein tehdystä irtisanomisesta koskevasta päätöksestä alkaa kulua vasta irtisanomisajan päättymisestä.

Valituksen muoto ja sisältö

Valitus tehdään kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Valituksessa, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan muutosta;
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi;
- vaatimusten perustelut;
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 10

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallintotuomioistuimelle.

Valituksessa on ilmoitettava myös se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite). Mikäli valittaja on ilmoittanut enemmän kuin yhden prosessiosoitteen, voi hallintotuomioistuin valita, mihin ilmoitetuista osoitteista se toimittaa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat.

Valitukseen on liitettävä

- valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen on tarvittaessa esitettävä valtakirja (HOL 32 §).

Valitusasiakirjojen toimittaminen valitusviranomaiselle

Valitusasiakirjat on toimitettava valitusviranomaiselle valitusajan kuluessa ennen sen viimeisen päivän virka-ajan päättymistä. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joulukuun tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valitusasiakirjat toimittaa ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä.

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 10

Omalla vastuulla valitusasiakirjat voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Tuomioistuinmaksut

Tuomioistuinmaksulain (1455/2015) 2 §:n mukaan muutoksenhakuasian vireille panijalta peritään hallinto-oikeudessa ja markkinaoikeudessa oikeudenkäyntimaksuja ja hakemusmaksuja korvauksena asian käsittelystä ja suoritetuista toimenpiteistä tuomioistuimissa 4 ja 5 §:n poikkeuksia lukuun ottamatta. Valituksen käsittelyn maksullisuudesta saa tietoja valitusviranomaiselta. [Linkki tuomioistuinmaksulakiin \(1455/2015\)](#). Ajantasainen tieto hallinto-oikeuden oikeudenkäyntimaksuista [Tuomioistuinlaitoksen sivustolta](#).